

ÅRSBERETNING
for
2002

Pengeinstitutankenævnet

ÅRSBERETNING
for
2002

København
marts 2003

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Formandens bemærkninger	5
2.	Ankenævnet, medlemmer og medarbejdere.....	9
3.	Ankenævnets kompetence	11
4.	www.pengeinstitutankenævnet.dk	13
5.	Statistik	15
6.	Twister vedrørende deponeringer i forbindelse med ejendoms- handler	17
7.	Oversigt over emner, der har været behandlet i tidligere årsberet- ninger	27
8.	Domme afsagt i 2002, hvor Pengeinstitutankenævnet tidligere har afsagt kendelse	29
9.	Udvalgte kendelser afsagt i 2002	31

Bilag:

Ankenævnets vedtægter	65
-----------------------------	----

1. Formandens bemærkninger

Antallet af klager modtaget af Pengeinstitutankenævnet har gennem de senere år været bemærkelsesværdigt stabilt, idet det siden 1996 har svinget omkring 500 på årsbasis. Som det fremgår af de statistiske oplysninger i årsberetningens afsnit 5, er denne linie fortsat i 2002, hvor nævnet modtog 493 klager. Dette er en mindre stigning i forhold til 2001, hvor antallet af modtagne klager var 458. Set i forhold til antallet af kunder, engagementer og enkelttransaktioner må et årligt niveau på 500 klager siges at være forholdsvis beskedent. En del af forklaringen er, at mange enkeltspørgsmål efterhånden er løst gennem nævnets praksis, og at et stort antal sager – bl.a. på grundlag af denne praksis – må antages at blive løst internt i de enkelte pengeinstitutter på en for kunden tilfredsstillende måde, således at de ikke bliver til klagesager ved Ankenævnet.

Som det ligeledes fremgår af de statistiske oplysninger, var 341 sager til behandling i selve nævnet. I disse sager fik klageren helt eller delvis medhold i 100 sager eller i ca. 29% af sagerne. Dette ligger på det sædvanlige niveau. Det må tages i betragtning, at klageren også har fået helt eller delvis medhold i de 113 sager, der er registreret som opfyldt/forligt under sagens behandling ved nævnets sekretariat. I de i alt 495 sager, som blev afsluttet i 2002, fik klageren således helt eller delvis medhold i tilsammen 213 sager eller ca. 43% af sagerne. Ved vurderingen må det dog yderligere tages i betragtning, at "delvis medhold" ikke helt sjældent dækker over, at klageren får medhold på et i forhold til klagen som helhed forholdsvis ubetydeligt punkt.

I de 100 sager, hvor klageren helt eller delvis fik medhold ved nævnet, har pengeinstituttet kun i 4 tilfælde givet underretning om, at det ikke ønsker at være bundet af nævnets kendelse, jf. vedtægternes § 11, stk. 2. Der er således fortsat tale om en tilfredsstillende lav "ikke-efterlevelsesh-procent".

Som noget nyt indeholder afsnittet om statistiske oplysninger også en oversigt over de 341 kendelser, der er afsagt i 2002, fordelt på de indklagede pengeinstitutter. Som det kunne forventes, afspejler disse tal i første række forskellen i pengeinstitutternes størrelse.

Klager vedrørende **kautionsforpligtelser** er tidligere gentagne gange blevet omtalt på dette sted i årsberetningen. Som nævnt i den forrige årsberetning udsendte Forbrugerrådet og Finansrådet den 14. september 2001 i fællesskab et dokument betegnet "Forbrugerrådets og Finansrådets fælles holdning til regler for privat kaution". Dette dokument indeholdt bl.a. en række forslag til lovregler med henblik på at forbedre retsstillingen for private kautionister for lån i pengeinstitutter. Disse forslag er nu – efter en fælles henvendelse til Økonomiministeriet fra de to organisationer – gennemført ved indsættelsen af § 41 a i bank- og sparekasseloven. Bestemmelserne trådte i kraft den 1. juli 2002.

§ 41 a, stk. 1-3, skærper pengeinstitutternes pligt til at give kautionisten underretning i tilfælde af, at skyldneren misligholder sine forpligtelser over for pengeinstituttet. Fristen for underretning er forkortet fra 6 måneder til 3 måneder, og der er indført en effektiv sanktion for det tilfælde, at underretningspligten ikke overholdes, idet kautionistens hæftelse i så fald nedsættes til det beløb, gælden ville have udgjort, hvis skyldneren havde betalt alle ydelser rettidigt indtil det tidspunkt, som ligger 3 måneder forud for underretningstidspunktet. Som et supplement hertil opretholdes den hidtidige bestemmelse om, at overskridelse af fristen for underretning medfører, at pengeinstituttet taber sit krav over for kautionisten i det omfang, dennes regreskrav mod skyldneren er blevet forringet. De nævnte ændringer er i overensstemmelse med forslag, som – på baggrund af erfaringerne i Ankenævnet – blev fremsat i et indlæg i årsberetningen for 1999 s. 13 ff. De nye regler i § 41 a, stk. 1-3, gælder også for ældre kautionsforpligtelser, når skyldnerens misligholdelse er indtrådt efter lovens ikrafttræden.

Herudover bestemmer § 41 a, **at** kautionisten ikke kan hæfte for et beløb større end lånets hovedstol eller kredittens maksimum ved kautionsaftalens indgåelse (stk. 4), **at** kautionsaftaler skal indgås skriftligt (stk. 5), **at** en kautionsforpligtelse bortfalder efter 10 år eller, hvis der er tale om kaution for en kassekredit, efter 5 år, medmindre forpligtelsen forinden er gjort gældende af pengeinstituttet (stk. 6), og **at** pengeinstituttet årligt skal give kautionisten skriftlig underretning om størrelsen af den sikrede gæld (stk. 7). Den førstnævnte bestemmelse (stk. 4) indebærer bl.a., at der ikke længere gyldigt kan indgås aftale om, at kautionisten skal hæfte for al eksisterende og fremtidig gæld, som skyldneren måtte have eller få til pengeinstituttet (en såkaldt alskyldserklæring). Bestemmelserne i § 41 a, stk. 4-7, finder alene anvendelse på kautionsaftaler, der indgås efter lovens ikrafttræden.

Forbrugerrådets og Finansrådets "fælles holdning" indeholder en række yderligere "regler", som trådte i kraft den 1. januar 2002. Det fremgår således, at organisationerne er enige om, **at** der ikke bør stilles kaution for gammel gæld, **at** kautionisten forud for afgivelsen af kautionsløftet skal have udleveret og fået gennemgået en pjece med generel information om kaution, og **at** pengeinstituttet, før kautionisten påtager sig forpligtelsen, tillige skal give denne en række nærmere angivne oplysninger om skyldnerens økonomiske forhold.

Der er ingen tvivl om, at de nye bestemmelser i bank- og sparekasselovens § 41 a og de supplerende bestemmelser i organisationernes "fælles holdning" samlet indebærer en væsentlig forbedring af de private kautionisters retsstilling, og at mange af de problemer, som er afdækket i Ankenævnets praksis, nu er løst. Hermed er ikke sagt, at alle problemer er løst. De nye bestemmelser tager ikke højde for alle forhold og kan formentlig i visse henseender i sig selv give anledning til tvivl ved anvendelsen i praksis, eksempelvis med hensyn til konsekvensen af, at en oplysningsforpligtelse er tilsidesat. Der kan i denne forbindelse også være grund til at nævne, at § 41 a og "den fælles holdning" ikke omfatter tilfælde, hvor en tredjemand har stillet pant

for skyldnerens gæld, selv om tredjemandspant er nært beslægtet med kaution, og selv om der i alt væsentligt foreligger samme behov for at beskytte den private tredjemandspantsætter som for at beskytte den private kautionist.

I forbindelse med overdragelse af fast ejendom sker der i almindelighed **deponering af den kontante del af købesummen**. Sådanne deponeringer kan erfaringsmæssigt give anledning til forskellige problemer og tvivlsspørgsmål. I årsberetningens afsnit 6 gennemgår næstformand i Ankenævnet, landsdommer Lars Lindenchrone Petersen, nævnets praksis på dette område.

2. Ankenævnet, medlemmer og medarbejdere

Pengeinstitutankenævnet blev stiftet i 1988 af Den Danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening (nu Finansrådet), Sammenslutningen Danske Andelskasser og Forbrugerrådet. Nævnet påbegyndte sin virksomhed den 1. august 1988.

Ankenævnet er i medfør af forbrugerklagenævnslovens § 12, stk. 2, godkendt af Forbrugerklagenævnet til at behandle klager i overensstemmelse med § 2 i sine vedtægter, jf. nærmere nedenfor. Ankenævnets vedtægter er optrykt som bilag til årsberetningen.

Ankenævnets formand er højesteretsdommer, dr. jur. Peter Blok. Næstformænd er landsdommer John Mosegaard, Østre Landsret, og landsdommer Lars Lindencrone Petersen, Østre Landsret.

Ankenævnets medlemmer er udpeget af Finansrådet (efter aftale med Sammenslutningen Danske Andelskasser) og af Forbrugerrådet. I den enkelte sags behandling deltager foruden formanden eller en næstformand to medlemmer udpeget af pengeinstitutsektoren og to medlemmer udpeget af Forbrugerrådet.

Ankenævnets medlemmer har i 2002 været følgende:

Udpeget af Finansrådet:

Chefjurist Karin Duerlund, Spar Nord Bank
 Juridisk Chef Karen Frøsig, Sydbank
 Juridisk chef Peter Stig Hansen, Jyske Bank
 Vicedirektør Niels Bolt Jørgensen, Nordea Bank Danmark
 Underdirektør Bjarne Lau Pedersen, Danske Bank
 Chefjurist Ole Reinholdt, Lokale Pengeinstitutter
 Vicedirektør Erik Sevaldsen, Danske Bank
 Deputy Chief Legal Officer Ole Simonsen, Nordea Bank Danmark

Udpeget af Forbrugerrådet:

Rådsmedlem Lisbeth Baastrup, Funktionærernes- og Tjenestemændenes Fællesråd
 Rådsmedlem Hans Daugaard, Teknisk Landsforbund (fra 15. januar 2002)
 Afdelingschef Villy Dyhr, Forbrugerrådet (indtil 15. januar 2002)
 Cand.jur. Christian Egeskov, Forbrugerrådet (fra 30. maj 2002)
 Cand.polit. Kåre Klein Emtoft, Forbrugerrådet
 Cand.jur. Mette Frøland, Forbrugerrådet (indtil 30. maj 2002)
 Rådsmedlem, cand.polit. Inge Frølich, Forbundet af Offentligt Ansatte
 Forbundskonsulent Jette Kammer Jensen, AOF
 Rådsmedlem Rut Jørgensen (fra 15. januar 2002)

Cand. jur. Sonny Kristoffersen, Forbrugerrådet
Cand. scient. pol. Grit Munk, Forbrugerrådet
Direktør, cand. oecon. Jørn Ravn, Boligselskabet BSB

Ankenævnets sekretariat har i 2002 beskæftiget følgende medarbejdere:

Sekretariatschef, cand. jur. Henrik Davidsen
Fuldmægtig, cand. jur. Heidi Egger
Sekretær Ulla Dam-Amby
Sekretær Heidi Due
Sekretær Nina Sthen Hansen (vikar)

3. Ankenævnets kompetence

Som nævnt ovenfor er Ankenævnet oprettet i medfør af forbrugerklagenævnsloven.

Bestemmelserne om Ankenævnets kompetence findes i vedtægternes §§ 2-5 og 7.

Efter § 2, stk. 1, behandler Ankenævnet klager over "danske pengeinstitutter og deres herværende datterselskaber". Ankenævnet er også kompetent til at behandle klager over pengeinstitutter, der ikke er medlem af nogen af stifterorganisationerne, hvilket gælder visse mindre sparekasser og andelskasser. Ankenævnets kompetence omfatter ikke pengeinstitutter, der er hjemmehørende i Grønland og på Færøerne. Klager over grønlandske pengeinstitutter kan indbringes for Forbrugerklageudvalget, Grønlands Hjemmestyre. På Færøerne er der ikke etableret ordninger for udenretslig behandling af tvister mellem pengeinstitutter og deres kunder. Med hensyn til datterselskaber af danske pengeinstitutter kan nævnes, at Ankenævnet behandler klager over bl.a. finansieringsselskaber. Nævnet kan tillige behandle klager over danske filialer af udenlandske pengeinstitutter. Også udenlandske filialer af danske pengeinstitutter må som udgangspunkt anses for omfattet af Ankenævnets kompetence, medens dette derimod ikke gælder udenlandske datterselskaber af danske pengeinstitutter.

Ankenævnet behandler klager vedrørende private kundeforhold, jf. § 2, stk. 2. Klager fra erhvervsdrivende kan dog behandles, såfremt de ikke adskiller sig væsentligt fra klager vedrørende private kundeforhold. Efter Ankenævnets faste praksis behandler man ikke klager fra aktie- eller anpartsselskaber.

En betingelse for Ankenævnets kompetence, som ikke er nævnt i vedtægterne, men som følger af sammenhængen med forbrugerklagenævnsloven, er, at klagen skal angå en konkret formueretlig tvist. Dette indebærer, at forespørgsler og klager af anden art, herunder om tilsidesættelse af god pengeinstitutpraksis, ikke realitetsbehandles, medmindre der foreligger en naturlig sammenhæng med en konkret formueretlig tvist.

Finanstilsynet, som indtil Ankenævnets etablering behandlede klager over pengeinstitutter, behandler ikke længere klagesager, men vil fortsat besvare spørgsmål, der som led i forberedelsen af en retssag stilles med rettens godkendelse.

Efter vedtægternes § 5 kan Ankenævnet bl.a. ikke behandle klager vedrørende sager, som er afgjort ved endelig dom. Ankenævnet vil i reglen også afvise klager vedrørende sager, i hvilken en fogedret har truffet afgørelse.

Med hensyn til klager vedrørende sager, som verserer ved domstolene, gælder efter retsplejelovens § 361, at vedkommende ret på begæring kan træffe bestemmelse om

sagens forelæggelse for Ankenævnet. En klage, der er indsendt af en part uden rets-
tens tilladelse, vil blive afvist.

De i §§ 2-5 nævnte forhold påses af Ankenævnets sekretariat, som efter vedtægter-
nes § 6 kan afvise klager, der af en af de nævnte grunde utvivlsomt falder uden for
Ankenævnets kompetence.

Efter § 7 kan Ankenævnet - men ikke sekretariatet - afvise sager, der på grund af
usikkerhed om bedømmelsen af de fremkomne faktiske oplysninger eller af andre
særlige grunde findes uegnede til behandling i Ankenævnet. Såfremt en forsvarlig
stillingtagen til sagen ville forudsætte en bevisførelse, som ikke kan ske for Anke-
nævnet, herunder navnlig parts- og vidneforklaringer, vil sagen blive afvist. Det sker
relativt ofte, at Ankenævnet ser sig nødsaget til at afvise en sag af denne grund. Par-
ternes afvigende opfattelse af et hændelsesforløb vil imidlertid ikke i sig selv afskære
Ankenævnet fra at realitetsbehandle sagen under anvendelse af sædvanlige bevis-
byrderegler, hvis man anser dette for forsvarligt.

4. www.pengeinstitutankenævnet.dk

På Ankenævnets hjemmeside, www.pengeinstitutankenævnet.dk, omtales Ankenævnets grundlag, sammensætning og arbejdsform. Der er en vejledning vedrørende indgivelse af klage, og klageskema kan enten printes direkte ud fra siden eller bestilles elektronisk, hvorefter sekretariatet fremsender klageskema.

På hjemmesiden er der uddrag af Ankenævnets årsberetninger med statistiske oplysninger samt gengivelse af artikler vedrørende særlige emner, der har været bragt i årsberetningerne.

Via hjemmesiden er der adgang til at søge i de over 5.000 kendelser, som Ankenævnet har afsagt. Søgning kan ske via fritekstsøgning, eller der kan søges via et emneregister. Søgning kan endvidere tidsbegrænses.

De kendelser, som pågældende pengeinstitut har valgt ikke at følge, jf. Ankenævnets vedtægters § 11, stk. 2, er markeret særskilt, ligesom kendelser, der er udvalgt til offentliggørelse i Ankenævnets årsberetning, også er markeret. For tiden arbejdes der på at foretage en markering af de kendelser, hvor der foreligger en efterfølgende domstolsafgørelse. Denne vil blive tilgængelig via hjemmesiden, medmindre afgørelsen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen, hvortil der i så fald vil blive henvist.

Endelig er der links til andre godkendte ankenævne og til relevante offentlige myndigheder.

Der kan endvidere være anledning til at gøre opmærksom på www.finansnettet.dk, der er etableret af Finansrådet. På denne side kan ses en oversigt over pengeinstitutternes rentesatser på ind- og udlån.

5. Statistik

Antallet af modtagne klagesager har siden nævnets etablering den 1. august 1988 udviklet sig således:

1988:	278	1991:	622	1994:	844	1997:	466	2000:	502
1989:	498	1992:	678	1995:	607	1998:	461	2001:	458
1990:	530	1993:	711	1996:	501	1999:	529	2002:	493

Af de i 2002 modtagne 493 sager verserede ved årets udgang 151 sager. De resterende 342 sager tillige med de pr. 1. januar 2002 verserende 153 sager indkommet i 2000-2001 eller i alt 495 sager blev færdigbehandlet i 2002.

Af de 495 behandlede sager bortfaldt 113 sager i medfør af vedtægternes § 8, stk. 4, om opfyldelse eller forlig. 41 sager blev afsluttet ved sekretariatets afvisning efter en eller flere af bestemmelserne i vedtægternes §§ 2-5 eller af ordensmæssige grunde (manglende indbetaling af gebyr mv.).

Selve nævnet behandlede i alt 341 sager i 2002. Sagernes udfald fremgår af nedenfor gengivne skema, hvor tallene for 1995-2001 er medtaget til sammenligning:

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Overført fra året før	425	374	185	159	160	180	159	153
Modtagne i året	607	501	466	461	529	502	458	493
Til behandling	1.032	875	651	620	689	682	617	646
Afsluttet ved kendelse:	450	530	372	325	352	352	330	341
Heraf:								
Klager fuldt medhold	41	46	44	33	26	36	40	24
Klager delvist medhold	84	95	75	58	70	65	67	76
Pengeinstituttet medhold	271	320	218	196	218	208	193	200
Afvist	54	69	35	38	38	43	30	41
Afsluttet af sekretariatet:	208	160	120	135	157	171	134	154
Heraf:								
Opfyldt/forligt	132	114	92	92	128	122	102	113
Afvist	76	46	28	43	29	49	32	41
I alt afsluttede:	658	690	492	460	509	523	464	495
Under forberedelse/afventer nævnsbehandling:	374	185	159	160	180	159	153	151

I de sager, der har været behandlet i 2002, har det indklagede pengeinstitut i 4 tilfælde givet underretning om, at det ikke ønsker at være bundet af en kendelse, som har

givet klageren helt eller delvist medhold, jf. herved vedtægternes § 11, stk. 2. Klagere har i ingen af disse sager begæret bistand til sagens indbringelse for domstolene, jf. forbrugerklagenævnslovens § 10, stk. 2.

Oversigt over afsagte kendelser i 2002 fordelt på indklaget pengeinstitut:

Amtssparekassen Fyn	2	Nordvestbank	1
Alm. Brand Bank	7	Nykredit Bank	2
Amagerbanken	10	Nørresundby Bank	1
Andelskassen Egebjerg	1	PBS	4
Arbejdernes Landsbank	9	Ringkjøbing Landbobank	1
BG Bank	47	Roskilde Bank	3
Bjergby-Flade Sparekassen	1	Skjern Bank	2
Danske Bank	68	Skandinaviska Enskilda Banken SEB	3
Finansbanken	1	Spar Nord Bank	8
Forstædernes Bank	8	Sparbank Vest	5
Fruering-Vitved Sparekasse	1	Sparekassen Balling	1
GE Capital Bank	2	Sparekassen Faaborg	2
Hadsten Bank	1	Sparekassen Farsø	3
Haandværkerbanken	3	Sparekassen Himmerland	1
HandelsFinans	1	Sparekassen Hobro	1
Jelling Sparekasse	1	Sparekassen Kronjylland	4
Jyske Bank	22	Sparekassen Lolland	1
Kreditbanken	1	Sparekassen Midtfjord	1
Kongsted Sparekasse	1	Sparekassen Ravsted	1
Langå Sparekasse	1	Sparekassen Sjælland	3
Lollands Bank	1	SparTrelleborg	1
Løkken Sparekasse	1	Sparekassen Vendsyssel	2
Lån & Spar Bank	6	Sydbank	22
Handelsbanken Midtbank	3	Tarm Bank	1
Møns Bank	1	Vestfyns Bank	1
Morsø Bank	1	Vivild og Omegns Sparekasse	1
Nordea Bank Danmark	66		

I to kendelser var mere end et pengeinstitut indklaget, hvorfor der er to sager mere i denne opgørelse end i oversigten ovenfor vedrørende det samlede antal sager afgjort af nævnet.

6. Twister vedrørende deponeringer i forbindelse med ejendomshandler

Af Lars Lindencrone Petersen

Indledning

Dispositioner vedrørende fast ejendom er, når de involverer forbrugere, typisk af meget væsentlig økonomisk betydning for de implicerede og er endvidere karakteriseret ved, at de meget hyppigt involverer et pengeinstitut, det være sig som ansvarlig for en omprioritering, modtager af kontante midler i forbindelse med handler eller som panthaver i ejendommen.

Langt de fleste dispositioner bliver afviklet uden nogen form for konflikt mellem de implicerede, men det kan på den anden side ikke undre, at sager, der udspringer af forhold vedrørende en fast ejendom, til stadighed har udgjort et væsentligt indslag i Ankenævnets sagsportefølje. Under søgeordene "Ejerpantebreve", "Omprioritering", "Pantebreve" og "Realkreditbelåning" findes således i alt godt 2.200 sager.

Det ville allerede af denne årsag være umuligt inden for de rammer, som er til rådighed på dette sted, at beskrive Ankenævnets praksis i sager, der udspringer af forhold vedrørende fast ejendom. Hertil kommer imidlertid, at sagerne angår så forskelligartede problemstillinger, at en samlet fremstilling let ville virke uhomogen. Jeg har derfor valgt at begrænse fremstillingen til de spørgsmål i forbindelse med handel af fast ejendom, som opstår som følge af, at et pengeinstitut modtager en del af den kontante udbetaling og eventuelle øvrige kontante dele af den aftalte købesum som depositar. Disse vedrører navnlig spørgsmålet om pengeinstituttets ekspedition af handelen, om frigivelse af det deponerede beløb og om forrentning heraf.

De sager, der behandles i denne fremstilling, er alle rubriceret under klageemnet "Skødedeponeringskonto", som omfatter omkring 65 sager. Enkelte af disse viser sig ved en nærmere gennemlæsning navnlig at vedrøre andre spørgsmål end selve deponeringen, og optræder blot i sammenhæng med en sket deponering. Disse omtales ikke i det følgende.

Pengeinstituttets ekspedition af ejendomshandelen – anvendelse af deponerede beløb

Pengeinstituttet bliver normalt først anmodet om bistand i forbindelse med en ejendomshandel, når aftalen mellem køber og sælger allerede er indgået, og vil allerede af denne grund ikke have noget ansvar for eventuelle uklarheder eller inkonsistenser i aftalegrundlaget. Bliver pengeinstituttet opmærksom på sådanne, vil det være naturligt, at man søger spørgsmålet afklaret, men der påhviler ikke, uden at der er indgået særskilt aftale herom, pengeinstituttet nogen pligt til at foretage en juridisk gennemgang af aftalegrundlaget, se sag nr. 4/1989 (sælgeren af en fast ejendom hævdede, at deponering af den konverterede restkøbesum (køberens indfrielse af sælgerpan-

tebrevet til kurs 65) var sket for sent, og ville derfor ikke acceptere konverteringen. Køberen krævede herefter erstatning af P med godt 10.000 kr. Ankenævnet fandt, at slutsedlens bestemmelser var uklart formuleret, og at det var tvivlsomt, om sælgerens standpunkt var berettiget, men tilføjede: "Uanset om sælgerens standpunkt var berettiget, findes det ikke at kunne bebrejdes indklagedes personale, hvem det ikke kunne påhvile at foretage en egentlig juridisk gennemgang af slutsedlen, at man forstod denne således, ...").

For at et pengeinstitut, der modtager et beløb i forbindelse med en ejendomshandel, skal behandle dette som deponeret, med de retsvirkninger som følger heraf, må det fremgå klart, at en deponering er tilsigtet, jf. f.eks. sag nr. 132/1990 (i en allonge til en slutseddel om køb af en ejerlejlighed var det bestemt, at køberen kunne tage lejligheden i brug et år før den aftalte overtagelsesdag mod at betale en månedlig leje på 5.000 kr. Den medvirkende ejendomsmægler fremsendte 5.000 kr. til købers pengeinstitut "til delvis dækning af depositum vedrørende udlejning og salg af ejendommen". Handelen brød sammen. Henset til indholdet af ejendomsmæglerens fremsendelsesskrivelse og til, at klageren skulle leje lejligheden inden endelig overtagelse, fandt Ankenævnet ikke, at det kunne bebrejdes P, at man havde indsat det fremsendte beløb på sælgernes løbende konto).

En købsaftale vil af hensyn til køberens mulighed for at opfylde vilkårene om købssummens berigtigelse indeholde en angivelse af, i hvilket pengeinstitut deponering skal finde sted. Det anviste pengeinstitut vil sædvanligvis være sælgerens pengeinstitut, hvilket blandt andet kan have sin begrundelse i det forhold, at dette har finansieret sælgerens køb af anden bolig eller i øvrigt har et mellemværende med sælgeren, der bevirker, at pengeinstituttet ønsker sikkerhed i provenuet fra kundens ejendomssalg. Sker deponering i et andet pengeinstitut end det anviste, vil køber således principielt være i misligholdelse over for sælgeren. Er deponeringen først sket og accepteret af sælgeren, har køberen i tilfælde af, at handelen ikke gennemføres, selv sagt ikke mulighed for at påberåbe sig, at deponeringen er sket i strid med købsaftalens bestemmelser, og at han derfor skal have det deponerede beløb tilbage. Dette skyldes dels, at deponeringen jo er sket som anmodet af køberen selv, dels at deponering i et andet pengeinstitut end anført i købsaftalen må være et forhold, som kun kan påberåbes af sælgeren, jf. sag nr. 389/1994.

Det er sædvanligt, at et pengeinstitut, som modtager beløb til deponering i forbindelse med en ejendomshandel, også påtager sig at udføre en række ekspeditioner i forbindelse med berigtigelsen af handelen. Modtagelse af et beløb til deponering indebærer imidlertid ikke i sig selv, at pengeinstituttet har påtaget sig denne pligt, men der må træffes en særskilt aftale herom. Det kan dog efter omstændighederne, måske navnlig hvis deponenten ikke i forvejen har et engagement med pengeinstituttet, påhvile dette at søge forholdet afklaret, jf. sag nr. 155/2002 (et pengeinstitut P modtog den 1. juni fra et andet pengeinstitut 1,5 mio. kr. til deponering og til frigivelse "når der foreligger tinglyst, anmærkningsfrit skøde til køberne". Der medvirkede ikke

mægler ved handelen. Først ved modtagelsen af en skrivelse af 29. august, hvoraf det fremgik, at P "på sælgers vegne skal indfri prioriteter, der ikke skal overtages ...", søgte P oplysning om hæftelserne i ejendommen. Ankenævnet fandt, at P i forbindelse med modtagelsen af deponeringen på 1,5 mio. kr. burde have rettet henvendelse til klageren med henblik på indgåelse af en skriftlig aftale om ekspeditionen af ejerskiftesagen. P blev herefter pålagt ansvar for, at ekspeditionen var blevet forlænget med 3 mdr.).

Påhviler det herefter et pengeinstitut at foretage ekspeditioner i forbindelse med ejerskiftet, skal disse foretages med fornøden hurtighed, jf. f.eks. sag nr. 225/2002 ("Ankenævnet finder, at P foretog ekspeditionerne i forbindelse med klagerens ejendomssalg med fornøden hurtighed, og at P med henvendelserne til kreditorerne på de hæftelser, der skulle indfries i forbindelse med handlen, og til købers advokat opfyldte sin pligt til at søge sagen fremmet"). Dette krav skyldes blandt andet sælgerens interesse i at kunne disponere over købesummen så hurtigt som muligt af hensyn til at nedbringe renteudgifterne på den mellemfinansieringskredit, som han måtte have optaget til finansiering af sin erhvervelse af anden bolig, jf. herom nærmere nedenfor i afsnittet om renter af deponerede beløb. Dette aktualiserer spørgsmålet, hvornår et pengeinstitut er forpligtet eller dog berettiget til at disponere over deponerede beløb.

Det er et helt sædvanligt vilkår, som er fremgået af de Standardbestemmelser for køb og salg af fast ejendom, som – i varierende udformninger – har været gældende i en lang årrække, at køberen skal deponere en del af købesummen for den faste ejendom i et pengeinstitut, som sælgeren har anvist. Formålet med denne deponering er, som det udtrykkeligt siges i enkelte kendelser, f.eks. sag nr. 61/1998 og 79/1998, at sælgeren opnår sikkerhed for købesummens betaling, mens køberen opnår sikkerhed for retten til at erhverve ejendommen. Heri ligger også, at pengeinstituttet, uanset at det muligt i forvejen har kundeforhold med én af handelens parter, typisk sælger, har en forpligtelse til at påse, at dette balancerede sikkerhedsforhold ikke forskubbes til ugunst for den ene af parterne. Se f.eks. sag nr. 61/1998 (sælgeren af en fast ejendom klagede over en for lang ekspeditionstid i forbindelse med indfrielse af prioriteter, som ikke skulle overtages af køber. Ankenævnet frifandt P med følgende præmisser: "Efter formålet med deponeringen må deponeringsbetingelserne forstås således, at P ikke var berettiget til at disponere over det deponerede beløb, så længe man ikke havde den berigtigende advokats accept, idet man herved udsatte køber for en risiko. Under hensyn hertil og til det forhold, at P ved at disponere over midlerne uden købers eller berigtigende advokats accept ville kunne blive erstatningsansvarlig over for køber, såfremt handelen ikke blev gennemført, ...").

Uanset formuleringen af pkt. 9.2 i de af Dansk Ejendomsmæglerforening godkendte Standardbestemmelser ("... depositar pligtig at foretage ...") er pengeinstituttet ikke forpligtet til at anvende midler fra deponeringskontoen til indfrielse af de nævnte beløb, medmindre den berigtigende advokat har givet tilladelse hertil, jf. f.eks. sag nr. 79/1998 ("Efter formålet med deponeringen må deponeringsbetingelserne forstås så-

ledes, at P ikke var forpligtet til at disponere over det deponerede beløb, så længe man ikke havde den berigtigende advokats accept, idet man herved udsatte køber for en risiko") og 35/2000. Pengeinstituttet er således berettiget til at afvente en instruks om udbetaling fra den berigtigende advokat. Dette skyldes, at pengeinstituttet ved at frigive midler fra deponeringskontoen, uden at dette sker efter instruks fra den berigtigende advokat, over for køberen påtager sig en indeståelse for, at skøde vil kunne tinglyses uden præjudicerende retsanmærkninger, se f.eks. sag nr. 387/2001 ("En sådan indeståelse kunne det i hvert fald ikke påhvile P at påtage sig, før skødet var tinglyst alene med anmærkning om de ... pantebreve, som skulle indfries").

Efter § 22, stk. 3, nr. 5, i bekendtgørelse nr. 48 af 20. januar 2000 om ejendomsformidling, som trådte i kraft den 1. juli 2000, skal det fremgå af en købsaftale, at sælger ikke afgiver ejendomsretten, før han har rådighed over købesummen, og omvendt ikke får rådighed over købesummen, før købers ejendomsret er sikret ved endelig tinglysning uden frist eller anmærkning. Denne bestemmelse fraviges jævnligt, således at det i købsaftalen aftales, at pengeinstituttet kan disponere over købesummen mod at indestå for, at skødet kan lyses anmærkningsfrit. Selv om en sådan fravigelse er aftalt, indebærer dette ikke, at der herefter påhviler pengeinstituttet en pligt til at påtage sig en sådan indeståelse, uden at dette sker efter aftale med køberen.

Af pkt. 9 i de gældende Standardbestemmelser (Standardbestemmelser juni 1997 autoriseret af Dansk Ejendomsrådgiverforening) i købsaftaler "Vilkår for kontant udbetaling/deponering" fremgår, at "berigtigende advokat/ejendomsrådgiver/depositar" er pligtig at foretage betaling af syv nærmere opregnede kategorier af beløb, som påhviler sælgeren af ejendommen. Det drejer sig om 1) pantegæld, der ikke skal overtages, 2) ejerskitteafdrag mv., 3) restancer, 4) evt. refusionssaldo i købers favør, 5) beløb, som efter handelens vilkår skal betales af sælger eller modregnes i købesummen, 6) sælgers andel af handelens omkostninger og 7) omkostninger til mægler (hvis det beløb, der er deponeret hos denne, er utilstrækkeligt).

Frigivelse af deponerede beløb

Twister i forbindelse med frigivelse af deponerede beløb har givet anledning til en lang række klager vedrørende berettigelsen til at disponere over det deponerede, til hvilke formål der kan ske frigivelse, og til hvem depotet skal frigives.

Som det er fremgået ovenfor, er pengeinstituttet forpligtet til af et deponeret beløb at betale blandt andet en eventuel refusionssaldo i købers favør. Det vil derfor være berettiget at afslå at frigive det deponerede beløb, inden en refusionsopgørelse er udarbejdet, jf. sag nr. 124/1996. Undertiden fremgår det af de deponeringskvitteringer, som pengeinstitutter udsteder for modtagne deponeringer, at udbetaling af en refusionssaldo i købers favør forudsætter, at parterne er enige om opgørelsen. Foreligger denne enighed ikke dokumenteret på det tidspunkt, hvor køberen anmoder om frigivelse af en refusionssaldo, vil pengeinstituttets nægtelse heraf ikke udløse et ansvar

over for køberen, selv om det senere viser sig, at anmodningen materielt var berettiget, se f.eks. sag nr. 131/1998. Selv om pengeinstituttet ikke har stillet en sådan betingelse, vil det imidlertid være berettiget til at undlade at frigive beløb til sælgers disposition, før det er dokumenteret, at køber er enig i, at frigivelse kan finde sted, se sag nr. 26/2002.

Det er i en række afgørelser fastslået, at det deponerede beløb fra det tidspunkt, hvor skøde om overdragelsen er tinglyst, må betragtes som en erlagt del af købesummen, således at køberen ikke har nogen form for sikkerhed i beløbet for krav på udbedring af mangler, som køberen måtte være blevet opmærksom på (se f.eks. sag nr. 4, 123, 173 og 187, alle fra 1988). Denne retsstilling fremgår i hvert fald siden juni 1993 udtrykkeligt af Standardbestemmelsernes pkt. 9, 5. afsnit, hvori det hedder: "Berigtigende ejendomsmægler/advokat/depositar har pligt til at frigive provenuet til sælger alene med fradrag af de under 1 til 7 nævnte fradrag, når skødet er tinglyst uden præjudicerende retsanmærkninger." Der har dog også efter dette tidspunkt været sager om spørgsmålet, se senest sag nr. 395/1997 og 259/1999. Det anførte gælder, uanset om frigivelse faktisk har fundet sted, det afgørende er alene, at betingelserne herfor – tinglysning af skøde uden præjudicerende anmærkninger – er opfyldt, jf. sag nr. 386/1995. Det bemærkes herved, at den berigtigende advokat har pligt til at frigive den deponerede købesum straks ved anmærkningsfrit skøde.

At en køber søger at opnå sikkerhed for sit mangelskrav på anden måde, ændrer ikke retsstillingen, se f.eks. sag nr. 301/1996 (en køber anmodede pengeinstituttet P om at spærre deponeringskontoen, idet han havde konstateret mangler ved den købte ejendom. På trods heraf foretog P i den følgende tid på grundlag af instruks fra den berigtigende advokat udbetalinger fra kontoen i overensstemmelse med slutsedlens bestemmelser. Købers krav om, at P skulle retablere deponeringskontoen, blev ikke taget til følge), og sag nr. 392/1990 (købers advokat meddelte, at skøde var tinglyst, hvorfor den deponerede købesum kunne frigives. Samtidig fremsendtes refusionsopgørelse, hvori der i købers favør var anført et beløb på 140.000 kr. til lovliggørelse af den købte ejerlejlighed. Ankenævnet udtalte, at køberen ikke var berettiget til at medtage eventuelle mangelskrav i refusionsopgørelsen).

Der er selvsagt intet til hinder for, at køber og sælger aftaler, at et deponeret beløb tillige skal tjene til sikkerhed for konstaterede mangler, og en sådan aftale må respekteres af pengeinstituttet, se 286/2001 (en aftale om overdragelse af et rækkehus var indgået på en standardkøbsaftale. Købers pengeinstitut udstedte en garanti på 1.485.000 kr., som skulle afløses af en kontant deponering på overtagelsesdagen. Køber og sælger gennemgik i fællesskab huset og underskrev et tillæg til købsaftalen vedrørende konstaterede mangler, som skulle udbedres inden overtagelsesdagen. P, som ikke var bekendt med denne aftale, som tillige blev indarbejdet i skødet, udstedte ved modtagelsen af den kontante deponering en kvittering, hvori der vedrørende frigivelse henvises til standardbestemmelserne. Efter at skødet var tinglyst uden anmærkninger, meddelte købers advokat P, at det deponerede beløb kunne frigives

til sælger med fradrag af mæglerens eventuelle tilgodehavende og 100.000 kr. vedrørende ikke udbedrede mangler. P frigav hele det deponerede beløb. Advokaten protesterede under henvisning til den indgåede aftale vedrørende manglerne, som P først på dette tidspunkt blev bekendt med. Ankenævnet bemærkede, at P ved modtagelsen af advokatens skrivelse var blevet bekendt med, at denne mente, at køber havde krav på, at der blev tilbageholdt 100.000 kr. til sikkerhed for mangler. P burde derfor have rettet henvendelse til advokaten med henblik på at denne inden for en relativt kort frist kunne fremlægge dokumentation for tilbageholdsretten. P blev derfor tilpligtet at tilbageføre 100.000 kr. til deponeringen, alternativt at indestå for udbedring af de mangler, som fremgik af tillægget til købsaftalen (som anslået ville kunne udbedres for 50.000 kr.)).

Den køber, som, uden at der er indgået aftale herom, vil søge at sikre sig en adgang til fyldestgørelse i det deponerede beløb for et krav, som ikke indgår i refusionsopgørelsen, er således henvist til at foretage arrest deri, jf. U 1986.225 Ø. Værdien af en sådan arrest afhænger navnlig af, i hvilket omfang køberen skal respektere en eventuel transport af beløbet fra sælgeren til P (eller andre). Dette spørgsmål må besvares på samme måde som spørgsmålet, i hvilket omfang P er berettiget til at modregne over for en erhverver af sælgerens krav på den deponerede købesum, jf. gældsbrevslovens § 28 og *Lennart Lynge Andersen, Peter Møgelvang-Hansen og Niels Ørgaard: Gældsbrevsloven med kommentarer* s. 183. Det afgørende er herefter, om P har erhvervet modfordringen (sit krav mod sælgeren) efter det tidspunkt, hvor P fik kundskab eller formodning om arresten/overdragelsen, jf. f.eks. sag nr. 379/1993 (samtidig med instruks om at frigive en deponeret købesum sendte den berigtigende advokat en kopi af en erklæring, hvorefter sælgeren havde transporteret sit krav på købesummen til en tredjemand. P var berettiget til forinden udbetaling til transporthaveren at modregne sit krav på dækning af den negative saldo på sælgerens indlåns-konto). Tilsvarende må køber respektere en før arresten sket pantsætning af det deponerede beløb, jf. sag nr. 392/1990. Se endvidere sag nr. 334/2002 (sælger af en fast ejendom havde givet P transport i sit krav på en eventuel refusionssaldo i sin favør, og transporten var noteret af køberne. Køberne kunne herefter, jf. princippet i gældsbrevslovens § 28, ikke over for P modregne med et erstatningskrav, der først blev gjort gældende efter noteringen af transporten).

Det deponerede beløb tjener efter Standardbestemmelserne ikke til sikkerhed for den berigtigende advokats salærkrav, og det vil derfor i mangel af anden aftale være uberettiget at regulere for dette, jf. (fra før standardbestemmelserne, men med en tilsvarende klausul) 15/1988 (P meddelte dog, at man ikke agtede at følge kendelsen).

I de tilfælde, hvor en ejendom, der sælges, er indgået i et formuefællesskab eller har haft flere ejere, kan der opstå særlige spørgsmål i forbindelse med frigivelse af provenuet ved handelen. Disse viser sig navnlig, hvor de hidtidige ejere er i færd med at ophæve deres ægteskab eller samliv, eller hvor der i øvrigt er eller under berigtigelsen af handelen opstår uenighed mellem dem.

Har en ejendom indgået i et formuefællesskab, og har den kun haft én ejer, vil omprioriteringskontoen blive oprettet med denne som kontohaver. Pengeinstituttet vil i sådanne tilfælde (medmindre skifteretten efter skiftelovens § 66, 2. pkt., har frtaget rådigheden over bodelen) være berettiget til at udbetale provenuet til kontohaveren uden hensyn til størrelsen af den anden ægtefælles boslodskrav, jf. sag nr. 365/2001.

Har en ejendom, der indgår i et formuefællesskab, haft begge ægtefæller som ejere, vil de konti, der oprettes i forbindelse med salget, i almindelighed blive oprettet som fælles konti med begge som kontohavere. Er der ikke påført kontoen særlige bemærkninger om dispositionsadgang, vil pengeinstituttet i tilfælde af uenighed mellem kontohaverne efter almindelige regler være berettiget til at nægte at udbetale noget beløb fra kontoen, jf. sag nr. 177/2002 (Ankenævnets flertal (3) fandt ikke grundlag for at fastslå, at P havde begået en fejl ved ikke at informere klageren om retsvirkningerne af, at den omhandlede konto – der skulle oprettes alene med henblik på berigtigelse af det igangværende salg af ejendommen – blev oprettet som en fælles konto. Mindretallet (2) fandt, at P burde have underrettet klageren – der var afskåret fra at få udbetalt den del af indeståendet, som hørte til hans bodel – om de begrænsninger, der fulgte af, at kontoen blev oprettet som en fælles konto).

Hvis der ikke skal foretages nogen bodeling mellem de tidligere ejere, er udgangspunktet, at pengeinstituttet ved frigivelse af det deponerede beløb må respektere det tidligere ejerforhold, jf. sag nr. 370/1996 og 461/1996 (en ejendom havde været ejet af A og B med hver halvdelen. Efter tinglysning af skøde frigav køberen de deponerede beløb til begge sælgere til fordeling efter indbyrdes aftale. Efter anmodning fra A's advokat anvendte P beløbet til indfrielse af A's kassekredit og indsatte restbeløbet på parternes fælles budgetkonto. B's advokat protesterede. P erkendte, at man havde begået en fejl ved at overføre beløbet til A's kassekredit, og reablerede deponeringskontoen for så vidt angik den halvdel, som B gjorde krav på. B fik imidlertid ikke medhold i sin påstand om udbetaling af denne halvdel, idet der var uenighed mellem A og B om, hvem beløbet tilkom (dissens). Retableringen af deponeringskontoen var i øvrigt sket ved, at P uden A's samtykke havde debiteret A's konto det nødvendige beløb. I anledning af A's klage herover udtalte Ankenævnet, at dette havde været uberettiget. Ankenævnets flertal kunne imidlertid ikke give A medhold i, at beløbet skulle genindsættes på kontoen).

Frigivelse af deponerede beløb må ske efter instruks herom, straks det er konstateret, at betingelserne herfor er opfyldt. Er det uklart, om en henvendelse skal forstås som en instruks om frigivelse, vil det være naturligt, at pengeinstituttet søger spørgsmålet afklaret. En undladelse heraf vil dog i sig selv ikke uden videre være ansvarspådragende, se sag nr. 44/2000 (køber, der selv berigtigede en ejendoms-handel, skrev til sælgers pengeinstitut P, hvor deponering havde fundet sted: "Idet min fax af ... til advokat ... vedlægges, går jeg ud fra, at der frigives i henhold til det i

faxen anførte." Af faxen fremgik "Herefter kan de resterende beløb frigives, når jeg har modtaget en check på ..., såfremt du som advokat for mig kan anbefale dette." Ankenævnet fandt ikke grundlag for at kritisere, at P ikke frigav deponeringen på grundlag af denne henvendelse. Ankenævnet fandt, at det havde været rigtigst, om P havde meddelt, at frigivelse afventede advokatens stillingtagen, men fandt, at denne undladelse ikke i sig selv kunne medføre et erstatningsansvar).

Renter af deponerede beløb

De beløb, der deponeres i forbindelse med ejendomshandler, er jævnligt af betydelig størrelse, og det hænder, at de henstår deponeret i ganske lang tid. Det er derfor naturligt, at parterne som led i aftalen om vilkårene for overdragelse af ejendommen træffer bestemmelse om, hvem forrentningen af deponerede beløb skal tilkomme. Efter Standardbestemmelsernes pkt. 9.1 tilfalder forrentning af deponerede beløb fra dispositionsdagen sælger (og altså køber inden dette tidspunkt). Dette må også være det deklatoriske udgangspunkt, således at det kræver en særlig aftale herom, dersom enten sælgeren skal oppebære renter forud for dispositionsdagen, eller omvendt renter fra dispositionsdagen skal tilfalde køberen.

Den rente, som pengeinstituttet yder af det deponerede beløb, vil fremgå af deponeringskvitteringen. Da der som anført skal kunne trækkes beløb fra kontoen på anfordring, behandles denne som en anfordringskonto med deraf følgende forholdsvis lave rentesats. Dette gælder, uanset om de deponerede beløb er af en sådan størrelse, at de, hvis aftale herom var indgået, kunne have været forrentet med en højere sats (aftaleindskud), se sag nr. 99/1992 (i forbindelse med en ejendomshandel blev der den 25. september deponeret ca. 740.000 kr. Den 26. september meddelte den berigtigende advokat, at indfrielse, blandt andet på grund af diverse udlæg, ikke måtte påbegyndes, før tinglysning havde fundet sted. Indfrielse fandt herefter sted den 7. og 16. januar året efter. I anledning af sælgerens klage udtalte Ankenævnet, at P havde været forpligtet til at følge den berigtigende advokats instruks, at renten, der var den sædvanlige for deponeringskonti, havde været oplyst i kvitteringen, som var tilsendt klageren, og at det ikke havde påhvilet P at tilbyde en højere forrentning).

Har sælgeren, til fordel for hvem deponeringen er sket, samtidig købt anden bolig, vil han typisk til brug for berigtigelsen af denne handel have åbnet en udlægskredit, hvis rentesats er betydeligt højere end satsen på deponeringskontoen. Dette rentespænd har givet anledning til flere sager, se f.eks. sag nr. 450/2001 (klagerne solgte en ejendom og købte en anden. I forbindelse med købet bevilgede P dem en usikret trækingsret på 550.000 kr. Da ejerskiftelånet vedrørende den solgte ejendom kom hjem, indsatte P dette på en spærret konto med en lavere forrentning end udlægskrediten. Ankenævnet fandt, at P, som ikke opnåede større sikkerhed ved den anvendte fremgangsmåde, burde stille klagerne, som om provenuet var blevet indsat på udlægskrediten til nedbringelse af renterne på denne). Se også den lignende sag nr. 227/1996 (P stillede forhåndslåns garanti over for et realkreditinstitut og bevilgede

en byggekredit til opførelse af et parcelhus. Til sikkerhed for garantien havde P håndpant i en deponeringskonto. Forhåndslånsgarantien blev frigivet den 12. september, men indeståendet på deponeringskontoen blev først den 25. september overført til nedbringelse af byggekrediten. P blev tilpligtet rentemæssigt at stille klagerne, som om overførsel havde fundet sted ved frigivelsen af garantien).

Handler, der ikke gennemføres

I de tilfælde, hvor en indgået handel viser sig ikke at kunne gennemføres, opstår først spørgsmålet, hvem det deponerede beløb tilkommer. Parternes aftale, som jo er indgået med gennemførelse af handelen for øje, vil typisk ikke indeholde bestemmelser herom. I sådanne tilfælde vil pengeinstituttet udsætte sig – og den anden part – for en risiko ved at frigive beløbet til den ene af handelens parter. Pengeinstituttet kan derfor som betingelse for at frigive det deponerede beløb stille, at parterne enten indgår en aftale om frigivelsen, eller at spørgsmålet er afgjort ved endelig dom, voldgiftskendelse eller retsforlig, jf. 222/1993. Er en handel fra købers side betinget, og viser det sig, at den stillede betingelse ikke kan opfyldes, vil frigivelse dog kunne ske på grundlag af købers erklæring om, at handelen ikke kan gøres endelig, jf. 311/1997 (en handel var fra købers side betinget af, at kommunen meddelte tilladelse til erhverv på ejendommen. Da det lokalplanforslag, der indeholdt de i skødet angivne bestemmelser, blev nedstemt, var P berettiget til at efterkomme købers advokats anmodning om frigivelse).

Skal det deponerede beløb herefter tilbagebetales til køberen, er udgangspunktet, at renter af det deponerede beløb tilfalder denne, se f.eks. 64/1999. Smh. også 187/1988 (mellem køber og sælger var det aftalt, at 50.000 kr. af den kontante udbetaling, som i øvrigt var klar til frigivelse til sælger, skulle deponeres til fordel for køber til sikring af et mangelskrav. P kvitterede for deponeringen: "det deponerede beløb ... er deponeret til sikkerhed for udbedring af mangler ... beløbet frigives til køberen eller ordre ...". Sælger håndpantede beløbet med renter til P. Efter at køberne havde fået dom for et beløb, der oversteg 50.000 kr., afviste P, at renterne af det deponerede beløb tilkom køberne. Ankenævnet fastslog imidlertid, at køberne havde krav på renter af det deponerede beløb, som de i kraft af aftalen med sælgeren reelt havde fået tilsagt tilbageholdsret i). Den sælger, som måtte finde frigivelsen uberettiget, vil ikke være afskåret fra over for køberen at gøre gældende, at renterne tilkommer ham.

Eventuelle særskilte aftaler mellem køber og sælger om forretning af en deponeringskonto må i mangel af sikre holdepunkter for det modsatte fortolkes således, at de alene har sigte på den situation, at handelen gennemføres, jf. 332/1998.

7. Oversigt over emner, der har været behandlet i tidligere årsberetninger:

- 1993: Gebyrer, udlånsrentens størrelse
- 1994: Klager vedrørende omlægning af realkreditlån
- 1995: Bemærkninger til Højesterets dom af 1. november 1995 (UfR 1996 s. 200)
- 1996: Pengeinstitutankenævnets praksis vedrørende betalingskortlovens § 21, stk. 3, nr. 2 og 3.
- 1997: Særlige problemer vedrørende lån overgivet til inkasso.
- 1998: Pengeinstitutankenævnets praksis vedrørende forældelse.
- 1999: Bank- og sparekasselovens § 41.
- 2000: Nogle spørgsmål vedrørende kontofuldmagt
- 2001: Fejl i boligberegninger

8. Domme afsagt i 2002 i sager, hvor Pengeinstitutankenævnet tidligere har afsagt kendelse.

8.1 Østre Landsrets dom af 6. september 2002, jf. Ankenævnets kendelse afsagt den 3. juli 2001 i sag 143/2001 (Modregning i provenu af kapitalpension, der blev ophævet i utide)

Klageren K, der var født i 1941, rettede i sommeren 1998 henvendelse til pengeinstituttet P om ophævelse af sin kapitalpension, hvis værdi pr. 31. december 1997 udgjorde ca. 182.000 kr.

Ved skrivelse af 17. juli 1998 anmodede K P om at opgøre kapitalpensionsordningen og fremsende provenuet til K's konto i et andet pengeinstitut. K beregnede provenuet til ca. 55.000 kr.

Ved skrivelse af 24. juli 1998 meddelte P, at kapitalpensionen var opgjort, og at provenuet på 79.082,22 kr. var blevet modregnet i P's forfaldne tilgodehavende hos K, som herefter kunne opgøres til ca. 350.000 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at kapitalpensionskontoen principalt blev genoprettet, subsidiært "at mellemværendet er 0-stillet".

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Af K's skriftlige anmodning af 17. juli 1998 om ophævelse af kapitalpensionen fremgår, at han ønskede nettoprovenuet overført til sin konto i et andet pengeinstitut, og P måtte på baggrund heraf indse, at K forudsatte, at nettoprovenuet ville blive udbetalt til ham kontant. Herefter, og da P ikke i den anledning tog forbehold for kontoens ophævelse, findes P at have været afskåret fra at foretage modregning i nettoprovenuet.

K ønskede kapitalpensionen ophævet, og Ankenævnet finder derfor ikke, at det, jf. K's principale påstand, bør pålægges P at retablere kontoen. Der er heller ikke grundlag for at pålægge P at "0-stille mellemværendet", jf. K's subsidiære påstand.

Konsekvensen af, at modregningen var uberettiget, må derimod være, at P skal udbetale nettoprovenuet på 79.082,22 kr. til K. Ankenævnet finder, at beløbet bør forrentes som nedenfor bestemt fra modregningstidspunktet. [Rente efter renteloven fra den 25. juli 1998.]"

P meddelte i medfør af Ankenævnets vedtægters § 11, stk. 2, at P ikke ønskede at være bundet af kendelsen.

K indbragte sagen for retten med påstand om, at P skulle betale 79.082,22 kr. med tillæg af procesrente fra den 25. juli 1998. P påstod frifindelse.

Ved dom af 5. april 2002 afsagt af retten i Odense blev P dømt i overensstemmelse med K's påstand. P ankede afgørelsen til Østre Landsret, som den 6. september 2002 stadfæstede byrettens dom. Af landsrettens dom fremgår:

"På det tidspunkt, hvor [K] skriftligt anmodede [P] om at ophæve kapitalpensionen, havde [P] ikke adgang til at foretage modregning i kapitalpensionskontoen.

Da [K's] anmodning i skrivelse af 17. juli 1998 om ophævelse af kapitalpensionskontoen var betinget af, at nettobeløbet blev udbetalt, har [P] været uberettiget til desuagtet at ophæve kontoen og udnytte den herved opståede adgang til at foretage modregning uden forinden at indhente [K's] godkendelse.

På det angivne grundlag kan det ikke antages, at [K] som privatmand som følge af den hengåede tid har fortabt sit krav som følge af passivitet."

9. Udvalgte kendelser afsagt i 2002

På de følgende sider er i forkortet form gengivet nogle af de i 2002 afsagte kendelser. Udvalget er foretaget af sekretariatschefen i samråd med formandskabet. Det er tilstræbt at medtage kendelser, der er af en vis principiel og almindelig interesse, og som må formodes at vil være retningsgivende for Ankenævnets praksis.

En oversigt over de udvalgte kendelser findes på de første sider. Kendelserne er medtaget i nummerorden.

Samtlige kendelser afsagt af Pengeinstitutankenævnet kan ses på Ankenævnets hjemmeside www.pengeinstitutankenævnet.dk, hvor der også kan søges anden information om Ankenævnet.

Der kan endvidere henvises til Lynge Andersen og Møgelvang-Hansen: Bankretlige emner - Klager over pengeinstitutter (GadJura, København 1994).

Udvalgte kendelser omtales løbende i bladet Finansfokus (udgivet af Finansforbundet) og i bladet Finans & Samfund (udgivet af Finansrådet).

Oversigt over udvalgte kendelser

166/2001	Kreditaftaleloven, spørgsmål om ulovligt pant mv.	35
265/2001	Tilsidesættelse af individuel renteforhøjelse	36
303/2001	Indsigelse imod hæve- og betalingstransaktioner i september 2000 fremsat i juni 2001	38
350/2001	Spørgsmål om ansvar for trassatbank i forbindelse med indløsende pengeinstituts forespørgsel på check, der var kontramanderet	39
368/2001	Spørgsmål om opsigelse af kredit var sket med rette	40
381/2001	Klage vedrørende pengeinstituts pligt til at tilbageholde skat efter pensionsafkastbeskatningsloven, uanset at kontohaver i henhold til dobbeltskatningsaftale ikke skulle betale skat, afvist	41
387/2001	Spørgsmål om sælgers pengeinstituts adgang til hævning på skødedeponeringskonto til brug for indfrielse af prioriteter, som ikke skulle overtages af køber	41
408/2001	Overførsel af indlånskonti til andet pengeinstitut på trods af rådighedsbegrænsning	43
422/2001	Opsigelse af lån, spørgsmål om saglig begrundelse	44
424/2001	Grænseoverskridende betalingsoverførsel, fradrag af omkostninger til formidlende og modtagende pengeinstitut	45
435/2001	Anfordringsgaranti, spørgsmål om udbetaling	46
441/2001	Spørgsmål om rettidig meddelelse ved bortkomst af kort på ud- landsrejse, herunder betalingsmodtagers forhold ved misbrug	47
454/2001	Udbetaling fra konto tilhørende dødsbo	49
21/2002	Spørgsmål om rettidig meddelelse af tyveri af dankort fra klagers bolig	50
34/2002	Spørgsmål om fremsendelse af kontoudskrift med overtræksmed- delelse berettigede til opkrævning af rykkergebyr	51

49/2002	Gebyr for fremsendelse af indbetalingskort, hvor indbetaling skulle ske via PBS	52
94/2002	Ikke saglig og rimelig begrundelse for afslag på klagerens ønske om overflytning af indlånskonti til anden afdeling	53
97/2002	Rådgivning ved tegning af livrente ved overførsel fra kapitalpensionsordning, spørgsmål om virkning for pensionstillæg mv.....	54
109/2002	Debitering af hævetransaktioner trods påstået manglende udbetaling.....	55
125/2002	Tilbagekaldelse af honoreret check.....	56
188/2002	Modregning, afmelding af PBS-betaling tilknyttet budgetkonto uanset overførsel af beløb til kontoen. Spørgsmål om modregning i feriepenge.....	57
202/2002	Spørgsmål om forældelse/opgørelse af gæld på lån og budgetkonto overgivet til inkasso; dokumentationskrav	58
208/2002	Klage med påstand om godtgørelse af ikke økonomisk skade afvist	60
218/2002	Indfrielse af kaution ved hævnning på kautionists ikke fuldt udnyttede kassekredit	60
328/2002	Ubegrænset hæftelse for misbrug af hævekort overladt sammen med pinkode til tredjemand.....	61

Kendelse afsagt den 14. marts 2002 i sag nr.
166/2001 (Kreditaftaleloven, spørgsmål om ulovligt pant mv.)

I september 1995 finansierede pengeinstituttet P en kundes, T's, køb af en bil (Maserati årgang 1983) for 315.000 kr.

I begyndelsen af 1996 indgik P med T aftale om frivillig tilbagelevering af bilen. I denne forbindelse underskrev T en uigenkaldelig salgsfuldmagt til P.

P solgte i henhold til fuldmagten bilen til klageren K i januar 1997 for en købesum på 210.000 kr. Til finansiering heraf ydede P samtidig K et lån på 209.779 kr. P fik håndpant i et løsørejerpantebrev på 210.000 kr. med pant i bilen.

I juni 1997 opsagde P lånet over for K under henvisning til, at bilens kaskoforsikring ikke var i orden.

Efter at P havde overgivet sagen til en inkassovirksomhed, leverede K i november 1997 efter aftale med P bilen tilbage til P. K fortsatte med at betale ydelser på lånet indtil juli 1998.

Den 29. marts 1999 blev bilen solgt for 35.000 kr. Nettoprovenuet blev krediteret K's lån, hvorefter P overdrog sagen til inkasso ved advokat med henblik på inddrivelse af restbeløbet opgjort til 147.885,95 kr.

K havde i 1997 og 1998 indbetalt i alt 59.320 kr. på lånet, heraf 33.700 kr. efter tilbagetagelsen i november 1997.

P indbragte sagen for fogedretten, som den 12. juli 2000 afviste at fremme P's udlægsbegæring. Den 30. oktober 2000 stadfæstede Østre Landsret fogedrettens kendelse.

I januar 2001 udtog P stævning mod K med påstand om betaling af 147.885,95 kr. med tillæg af renter fra den 30. oktober 1998. K nedlagde påstand om frifindelse og tog forbehold om at rejse et modkrav mod P. Retssagen blev udsat på forelæggelse for Ankenævnet.

K nedlagde for Ankenævnet påstand om, at P skulle tilpligtes at frafalde kravet og tilbagebetale erlagte ydelser med tillæg af renter.

P nedlagde påstand om principalt afvisning, subsidiært frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet finder ikke grundlag for at tage P' påstand om afvisning til følge.

Med den tidligere køber af bilen, T, var der indgået en købekontrakt med ejendomsforbehold, hvilken købekontrakt var transporteret til P. I forbindelse med T's misligholdelse af købekontrakten blev bilen afleveret til P. Ankenævnet finder, at der var tale om en udenretlig tilbagetagelse af bilen i kreditaftalelovens forstand, jf. lovens § 48, stk. 2, med den konsekvens, at ejendomsretten til bilen herefter var overgået til P, og at denne ikke kunne gøre yderligere krav gældende mod T. Selv om salget af bilen til K fremtrådte som foretaget af P på vegne af T i henhold til den af denne udstedt salgsfuldmagt, var det derfor efter Ankenævnets opfattelse reelt P, som var sælger af bilen. Allerede af denne grund var der, da P ydede K et lån til finansiering af købesummen, tale om et kreditkøb, jf. kreditaftalelovens § 5, nr. 1.

Aftalen, hvorved P fik pant i bilen, var derfor i strid med kreditaftalelovens § 21. Af Højesterets kendelse trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1998, s. 67, følger, at kreditaftalelovens § 30, stk. 2, finder analogt anvendelse i en sådan situation, således at P efter denne bestemmelse som udgangspunkt var afskåret fra at gøre sin restfordring gældende mod K. Ankenævnet finder endvidere, at det må følge af den nævnte kendelse, at også lovens § 48, stk. 2, er analogt anvendelig. Da bilen efter aftale mellem P og K blev tilbageleveret til P i november 1997, er og var P herefter ubetinget afskåret fra at gøre yderligere krav gældende mod K.

P skal derfor anerkende, at P ikke kan gøre yderligere krav gældende mod K i henhold til gælds brevet af 17. januar 1997, ligesom P skal tilbagebetale de ydelser på i alt 33.700 kr., som K har betalt efter bilens tilbagetagelse i november 1997. Beløbet bør forrentes som nedenfor bestemt.

Det er ikke godtgjort, at K var berettiget til at hæve købet af bilen, og K's principale påstand om, at P skal tilbagebetale samtlige betalte ydelser tages derfor ikke til følge."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 10. januar 2002 i sag nr.
265/2001 (Tilsidesættelse af individuel renteforhøjelse)

I december 2000 udarbejdede pengeinstituttet P for klagerne K en økonomiberegning med henblik på K's køb af en bestemt fast ejendom. Beregningen viste et rådighedsbeløb på ca. 7.000 kr. månedligt til K, der havde to mindreårige børn. P frarådede K at købe ejendommen.

Primo januar 2001 blev K's lån hos P forhøjet med 26.000 kr. til ca. 251.000 kr. Lånets rente var p.t. 13,5% p.a. og blev afviklet med en månedlig ydelse på 3.500 kr.

Af P's almindelige forretningsbetingelser for privatkunder fremgik vedrørende rentevilkår, at variable rentesatser på udlån kunne forhøjes med en måneds varsel, hvis "de forhold, som individuelt blev lagt til grund ved fastsættelse af kundens rentevilkår ændrer sig".

Samme dag som K havde underskrevet gældsbrief vedrørende låneforhøjelsen hos P, udarbejdede et realkreditinstitut en økonomiberegning vedrørende K's køb af den ejendom, for hvilken P tidligere havde udarbejdet en økonomiberegning. Realkreditinstitutets beregning viste et rådighedsbeløb på 9.025 kr. månedligt beregnet på grundlag af en købesum, der var 89.000 kr. mindre end den købesum, der var indgået i P's beregning.

K indleverede en kopi af realkreditinstitutets beregning til P, meddelte, at man fortsat ikke ville medvirke ved en finansiering af købet.

Ultimo februar 2001 købte K den omhandlede ejendom. Handlen blev finansieret af realkreditinstituttet.

I foråret 2001 overførte K løn- og budgetkonti til et andet pengeinstitut.

Ved skrivelse af 9. juni 2001 anmodede P K om at flytte det samlede engagement til et andet pengeinstitut. P henviste til, at K ikke længere benyttede P med hensyn til lønkonti og budgetkonti, således at P ikke havde indblik i K's økonomiske situation, ligesom K havde valgt at købe fast ejendom på trods af P's holdning. P tilkendegav, at såfremt K ikke overflyttede det samlede engagement inden 14 dage, ville renten på K's lån, hvis restgæld var ca. 246.000 kr., blive forhøjet fra 13,25% til 16,50%. P forbeholdt sig samtidig at regulere lånets ydelse, således at løbetiden ikke blev forlænget.

Ved skrivelse af 11. juli 2001 meddelte P K, at rentesatsen på lånet var forhøjet fra 13,25% til 16,25%.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P blev tilpligtet at frafalde renteforhøjelsen.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"En adgang til at forhøje renten på et lån på grundlag af en vurdering af den enkelte låntagers forhold må forudsætte, at lånedokumentet indeholder hjemmel herfor. En sådan hjemmel indeholdes i pkt. 4.5. i P's almindelige forretningsbetingelser, som er gældende for K's lån.

Ankenævnet finder imidlertid, at en renteforhøjelse på grundlag af den nævnte bestemmelse må forudsætte, at der er tilstrækkelig sikkerhed for, hvilke forhold der individuelt blev lagt til grund ved den oprindelige fastsættelse af K's rentevilkår.

Der foreligger ikke for Ankenævnet oplysninger herom, og Ankenævnet finder derfor, at P ikke har været berettiget til som sket at varsle og pr. den 11. juli 2001 at gennemføre den skete renteforhøjelse."

Kendelse afsagt den 14. februar 2002 i sag nr. 303/2001 (Indsigelse imod hæve- og betalingstransaktioner i september 2000 fremsat i juni 2001)

Ultimo august 2000 blev der hos pengeinstituttet P afholdt møde med klageren K og dennes ægtefælle. Baggrunden var, at K og ægtefællen skulle på en ca. 8 måneders rejse i forskellige afrikanske lande. Under rejsen skulle K benytte bl.a. sit VisaDankort, der var tilknyttet en konto hos P.

Af kontoudskrifter af henholdsvis 10. oktober og 20. november 2000 fremsendt til K's adresse i Danmark fremgik bl.a. følgende posteringer:

Dato	Tekst	Valør	Postering	Saldo
12.09	07.09.00 køb ZAR 1156,26	11.09	1.426,50-	42.788,78
.....				
22.09	06.09.00 køb ZAR 4000,00	21.09	4.916,94-	59.539,18
.....				
20.10	05.09.00 hævet ZAR 1500,00	19.10	1.730,26-	61.057,72
20.10	VISA hævegebyr 05.09.00	20.10	30,00-	61.027,72
.....				
30.10	06.09.00 køb ZAR 4000,00	27.10	4.775,03-	55.034,47

Under sagen fremlagde K kopi af kvittering for to betalinger med K's VisaDankort foretaget den 6. og 7. september 2000. Betalingerne var på henholdsvis 4.000 ZAR (rand) og 498,26 ZAR (rand). Betalingen på 498,26 rand fremgik ikke af kontoudskrifterne.

K rettede efter sin hjemkomst til Danmark henvendelse til P med indsigelse om, at betalingen på 4.000 ZAR var gennemført to gange, og at betalingen på 1.156,26 ZAR rettelig var 498,26 ZAR; hævnningen på 1.500 ZAR den 5. september 2000 var ikke foretaget af K.

Sagen blev forelagt PBS, som i juli 2001 afviste at behandle indsigelserne, da disse ikke var fremsat rettidigt, idet de internationale tidsfrister for returnering var overskredet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilpligtes at holde ham skadesløs vedrørende de fire transaktioner.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Selv om der forløb godt et halvt år fra kontoudtogene vedrørende de omtvistede posteringer blev fremsendt til K's bopæl, og til K gjorde indsigelse, finder Ankenævnet i den konkrete sag ikke, at K som følge af passivitet er afskåret fra at gøre indsigelserne gældende. Ankenævnet har herved bl.a. lagt vægt på, at P måtte indse, at K i

løbet de otte måneder, som rejsen varede, ikke havde mulighed for at kontrollere posterne på kontoen, og at P undlod at orientere om, at K herved kunne blive afskåret fra at gøre indsigelse mod gennemførte transaktioner.

P har ikke gjort gældende, at K's indsigelser er uberettigede. K har ved fremlæggelsen af kvitteringerne sandsynliggjort, at betalingen på 4.000 rand ved en fejl er gennemført 2 gange, og at betalingen på 498,26 rand er gennemført med et for højt beløb. For så vidt angår hævnningen på 1.500 rand er det uoplyst, om transaktionen er korrekt registreret og bogført.

P bør derfor foretage en korrektion, hvorved K stilles, som om hævnningen på 1.500 rand og den seneste betaling på 4.000 rand ikke var gennemført, og således at betalingen den 7. september 2000 nedsættes til et beløb svarende til 498,26 rand. P skal således kreditere K's konto 1.730,26 DKK med valør den 19. oktober 2000, 30 DKK med valør den 20. oktober 2000, 4.775,03 DKK med valør den 27. oktober 2000 og 811,79 DKK med valør den 11. september 2000. $(1.426,50 - (498,26 \times 1.426,50/1.156,26))$."

o – o – o

Kendelse afsagt den 14. februar 2002 i sag nr. 350/2001 (Spørgsmål om ansvar for trassatbank i forbindelse med indløsende pengeinstituts forespørgsel på check, der var kontramanderet)

Den 18. juni 2001 kl. 10 tilbagekaldte klageren K ved henvendelse til pengeinstituttet P, hvor K havde en checkkonto, en den foregående dag udstedt check på 9.000 kr. Kontoens saldo var da 1.866 kr. (positiv).

Senere den 18. juni 2001 blev P kontaktet af pengeinstituttet F med forespørgsel om dækning på K's konto i forbindelse med indløsning af checken på 9.000 kr. P oplyste, at der var dækning.

K betalte efterfølgende F checken, efter at denne forinden var afvist af P.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 9.000 kr. tilbage med sagsomkostninger.

P, der bl.a. anførte, at man ved F's forespørgsel tog hensyn til K's samlede indestående på ca. 48.000 kr., nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"K hæfter som udsteder af den i øvrigt gyldige check for dennes betaling. En kontramandering af en check er alene checkudstederens tilbageholdelse af trassatbankens (her P's) fuldmagt til at debitere K's checkkonto for checkens beløb. P's ansvar for oplysning til F om, at der på forespørgselstidspunktet var dækning for checken indebærer, at P i forhold til F påtog sig risikoen for, at P kunne oppebære checkens beløb hos K. P's ansvar findes ikke at række videre end hertil."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 2. april 2002 i sag nr.
368/2001 (Spørgsmål om opsigelse af kredit var sket med rette)

Den 23. januar 2001 blev kreditrammen på klagerens K's konto hos pengeinstituttet P forhøjet med 80.000 kr. til 174.000 kr. Det fremgik, at kreditten skulle indfries den 1. august 2003. P havde håndpant i et løsørejerpantebrev på 50.000 kr. med pant i K's bil.

I august 2001, hvor kredittens trækingsret var nedskrevet til 160.000 kr., gennemførte K en omprioritering af sin faste ejendom. Et eksisterende realkreditlån med en restgæld på ca. 932.000 kr. blev omlagt til et nyt BRFkredit lån på 1.200.000 kr.

Den 27. august 2001 fremsendte BRFkredit provenuet af omprioriteringen, som udgjorde ca. 231.000 kr., til P til indsættelse på K's kredit. Det fremgik, at et eventuelt overskydende beløb skulle udbetales til K. P indsatte beløbet på kreditten, som herefter udviste en positiv saldo på ca. 71.000 kr.; samtidig nedskrev P kredittens trækingsret til 0 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle genetablere trækingsretten på kreditten.

P nedlagde påstand om frifindelse.

P anførte bl.a., at ved udvidelsen af kreditten i januar 2001, der var sket hovedsageligt til inddækning af overtræk, var der ikke stillet yderligere sikkerhed. Det var derfor blevet aftalt, at P skulle have pant i K's ejendom, såfremt K's økonomiske situation ikke blev forbedret væsentlig indenfor få måneder. Kreditudvidelsen var bl.a. baseret på friværdien i ejendommen, ligesom det var en forudsætning, at et eventuelt pant ville få prioritetsplads efter de nu indfrieede realkreditlån.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"De af P anførte forudsætninger for at udvide K's kredit i januar 2001 fremgår ikke af kreditaftalen, og Ankenævnet finder det ikke godtgjort, at K på anden måde blev gjort bekendt hermed. Der foreligger heller ikke oplysninger om, at P efterfølgende krævede pant i K's ejendom under henvisning til, at K's økonomiske situation ikke var blevet væsentligt forbedret.

Ankenævnet finder derfor, at K også efter gennemførelsen af omprioriteringen i august 2001 kunne henholde sig til de vilkår for kreditten, som fremgår af aftalen, og som indebar en nedskrivning af trækingsretten med 2.000 kr. pr. måned. P skal derfor uden omkostninger for K genetablere kreditten mod sikkerhed i løsørejerpantebrevet på 50.000 kr."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 14. marts 2002 i sag nr.

381/2001 (Klage vedrørende pengeinstituts pligt til at tilbageholde skat efter pensionsafkastbeskatningsloven, uanset at kontohaver i henhold til dobbeltbeskatningsaftale ikke skulle betale skat, afvist)

Klageren K, der var bosiddende og skattemæssigt hjemmehørende i Frankrig, havde en ratepensionskonto hos pengeinstituttet P.

K havde forgæves anmodet P om at undlade at debitere pensionskontoen for pensionsafkastskat under henvisning til, at der for K i medfør af dobbeltbeskatningsaftalen mellem Danmark og Frankrig ikke skulle opkræves skat af renter og udbytter mv., hvorfor tilbageholdelsen var i strid med dobbeltbeskatningsaftalen, uanset om han efterfølgende kunne søge om tilbagebetaling.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle undlade at betale pensionsafkastsskat af hans ratepensionskonto.

P nedlagde påstand om principalt afvisning, subsidiært frifindelse.

Ankenævnet tog P afvisningspåstand til følge med disse bemærkninger:

"Det følger af § 1, stk. 2, og § 21 i pensionsafkastbeskatningsloven sammenholdt med §§ 20 og 21 bekendtgørelse nr. 751 af 21. august 2001, at P skal opkræve skat af afkastet på K's ratepension, selv om K har bopæl i Frankrig, men at K efter ansøgning kan få skatten tilbagebetalt i det omfang, beskatningsretten efter dobbeltbeskatningsoverenskomsten mellem Danmark og Frankrig ikke tilkommer Danmark. Klagen angår reelt, om denne ved pensionsbeskatningsloven gennemførte ordning er i overensstemmelse med dobbeltbeskatningsoverenskomsten mellem Danmark og Frankrig. Ankenævnet finder, at dette spørgsmål i givet fald bør prøves i en retssag anlagt af K mod Skatteministeriet og ikke af Ankenævnet i en sag mellem K og P. Ankenævnet finder således, at sagen er uegnet til behandling i nævnet, og afviser derfor sagen i medfør af § 7, stk. 1, i nævnets vedtægter."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 14. marts 2002 i sag nr.

387/2001 (Spørgsmål om sælgers pengeinstituts adgang til hævnning på skødedepo-neringskonto til brug for indfrielse af prioriteter, som ikke skulle overtages af køber)

Klageren K solgte i april 2001 sin faste ejendom med overtagelse 1. juli 2001. Købesummen var 975.000 kr. kontant, hvoraf 916.200 kr. skulle deponeres hos K's pengeinstitut P.

Ifølge købsaftalens standardbestemmelser pkt. 9 var berigtigende ejendomsmægler/advokat/depositar "pligtig til at foretage betaling" af bl.a. hæftelser, der ikke skulle overtages af køber.

K anmodede i maj 2001 P om at indfri to prioriteter i den solgte ejendom, henholdsvis et realkreditlån med en obligationsrestgæld på ca. 694.000 kr. og et privat pantebrev med en restgæld på ca. 125.000 kr.

P anmodede primo juni 2001 købers advokat om tilladelse til at anvende ca. 825.000 kr. af indeståendet på skødedeponeringskontoen til indfrielse af eksisterende pantegæld. Advokaten besvarede ikke henvendelsen.

Ultimo juni 2001 deponerede køber 916.200 kr. på skødedeponeringskonto hos P.

Den 2. og 3. juli 2001 hævede P på en omprioriteringskonto i K's navn 697.533,83 kr. til brug for køb af obligationer til indfrielse af det indestående realkreditlån og 125.850,33 kr. til indfrielse af det private pantebrev.

Den 20. juli 2001, på hvilket tidspunkt købers advokat havde meddelt, at skødet på ejendommen var lyst med retsanmærkning alene om realkreditlånet og det private pantebrev, overførte P 812.880,74 kr. fra skødedeponeringskontoen til omprioriteringskontoen, hvis saldo herefter var 0 kr.

Den 16. august 2001 meddelte købers advokat P, at skødedeponeringskontoen kunne frigives til K.

Den 4. september 2001 opgjorde P omprioriteringskontoen og hævede samtidig 5.535,01 kr. i rente. Skødedeponeringskontoen blev ligeledes opgjort og blev i denne forbindelse tilskrevet 1.653,36 kr. i rente.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilpligtes at betale 5.535 kr., subsidiært det rentebeløb, som fremkom ved, at indfrielsesbeløbene først var overført til omprioriteringskontoen den 20. juli 2001 fremfor henholdsvis den 2. og 3. juli 2001.

P godtgjorde under sagens forberedelse K 2.922,58 kr. som følge af, at omprioriteringskontoen fejlagtigt ikke havde været etableret som en boligsalgskredit, der havde en lavere debetrentesats. P nedlagde i øvrigt påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Købernes advokat meddelte ikke tilladelse til, at P kunne anvende det af køberne deponerede beløb til indfrielse af de to pantebreve, der ikke skulle overtages af køberne. Uanset formuleringen af pkt. 9 i købsaftalens standardbestemmelser kunne P herefter ikke anvende midler fra skødedeponeringskontoen til indfrielse af pantebrevene, med mindre P påtog sig over for køberen at indestå for tinglysning af anmærkningsfrit skøde. En sådan indeståelse kunne det i hvert fald ikke påhvile P at påtage sig, før skødet var tinglyst alene med anmærkning om de to pantebreve, der skulle indfries. Ankenævnet finder derfor, at P handlede korrekt ved i begyndelsen af juli 2001 at hæve indfrielsesbeløbene på en konto oprettet for K og ved først at overføre beløbene til denne konto fra skødedeponeringskontoen den 20. juli 2001, da P fra

købernes advokat havde modtaget meddelelse om, at skødet var tinglyst uden andre anmærkninger end om de to pantebreve.

P har under klagesagens behandling godtgjort K den merrente, som var en følge af, at den omhandlede konto fejlagtigt blev oprettet som en omprioriteringskonto og ikke som en boligsalgskredit. Af det foran anførte følger, at der ikke herudover er grundlag for at tage K's påstand til følge."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 20. august 2002 i sag nr. 408/2001 (Overførsel af indlånskonti til andet pengeinstitut på trods af rådighedsbegrænsning)

Klageren K blev i 1995 skilt fra sin ægtefælle H. Parret havde to børn S1 og S2, født i henholdsvis 1983 og 1986, til hvem H fik forældremyndigheden.

I forbindelse med skilsmissen blev der med pengeinstituttet P's medvirken, hvor S1 og S2 hver havde en konto, udfærdiget en skrivelse om kontiene, som K og H underskrev. Af skrivelsen fremgik, at der kun kunne disponeres på kontiene ved såvel K's som H's skriftlige samtykke, ligesom spærringen var gældende, indtil K og H underskrev en ophævelse.

I april 1998 overførte P kontiene tilhørende S1 og S2 til et andet pengeinstitut. På overførselstidspunktet indeholdt der på kontiene henholdsvis ca. 55.000 kr. og ca. 53.000 kr. P orienterede ikke det nye pengeinstitut om spærringen af kontiene.

K rettede henvendelse til P med anmodning om, at P genetablerede de overførte konti, hvilket P afslog.

K oplyste, at beløbene indskudt på kontiene var indskudt af ham i perioden frem til 1990.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle retablere S1 og S2's konti med saldiene på overførselstidspunktet med tillæg af renter.

P nedlagde påstand om principalt frifindelse for tiden indtil S1 og S2 fyldte 18 år, subsidiært frifindelse for tiden.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det lægges til grund, at K indskød beløb på de omhandlede konti med henblik på, at beløbene skulle anvendes til kontohavernes erhvervelse af kørekort og/eller udbetaling ved køb af fast ejendom. Kontiene kunne således gyldigt klausuleres således, at kontohaverne heller ikke efter deres fyldte 18. år kunne disponere over indeståendet på egen hånd.

Det følger af skrivelsen af 9. november 1995, at P forpligtede sig til at påse, at dispositioner over kontiene alene skete, når såvel K som H gav skriftligt samtykke. Overførslen i 1998 til et andet pengeinstitut var således, hvilket heller ikke er bestridt, i strid med den rådighedsbegrænsning, der var vedtaget for kontiene.

Der er efter ordlyden af klausulen, der var udformet af P, ikke grundlag for at fastslå, at rådighedsbegrænsningen var tidsbegrænset til kontohavernes fyldte 18. år.

Ankenævnet finder herefter, at K skal retablere de omhandlede konti med de beløb, der indestod på overførselstidspunktet den 30. april 1998, samt forrente disse beløb fra denne dato i overensstemmelse med de pågældende kontis rentesats.

Ankenævnet har ikke taget stilling til, om P herefter har grundlag for at gøre et berigelseskrav gældende over for S1 og S2."

P har meddelt, at P ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

o – o – o

Kendelse afsagt den 14. februar 2002 i sag nr.
422/2001 (Opsigelse af lån, spørgsmål om saglig begrundelse)

I maj 2000 ydede pengeinstituttet P klageren K og dennes daværende samlever S et fælleslån, som skulle afvikles med en månedlig ydelse på 1.200 kr.

I august 2001 anmodede K om et billån på 35.000 kr. P blev i denne forbindelse orienteret om, at K og S havde ophævet samlivet, og at det mellem K og S var aftalt, at S alene skulle betale ydelserne på fælleslånet.

Den 23. august 2001 underskrev K gældsbrief vedrørende et billån på 35.700 kr., som skulle afvikles med en månedlig ydelse på 1.200 kr. Af lånedokumentet fremgik bl.a., at P kunne opsige gældsbriefet med tre måneders varsel, og at debitor i så fald havde krav på en saglig begrundelse. Af P's almindelige betingelser for lån og kreditter fremgik bl.a., at P kunne opsige lånet uden varsel, hvis låneydelser ikke blev betalt ved forfaldstidspunkt, og låntager ikke havde betalt otte dage efter, at P havde sendt rykkerskrivelse.

Ved skrivelse af 7. september 2001 rykkede P S for ydelsen på fælleslånet. P anførte under sagen, at K blev rykket telefonisk i denne forbindelse.

Ved skrivelse af 12. september 2001 opsigte P over for K fælleslånet til fuld indfrielse. Samtidig opsigte P K's billån til indfrielse 12. december 2001 som følge af misligholdelsen af fælleslånet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilpligtes at trække opsigelsen af billånet tilbage.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"P's adgang til at opsiges billånet, som ikke er misligholdt, med 3 måneders varsel forudsætter en saglig begrundelse, jf. også gældsbreve's bestemmelse herom.

Uanset misligholdelsen af fælleslånet finder Ankenævnet ikke, at P var berettiget til at opsiges billånet.

Ankenævnet har herved bl.a. lagt vægt på, at K ikke fik en rimelig frist til at berigtige restancen på fælleslånet, og at det ikke blev fremhævet for K, at manglende berigtigelse af restancen på fælleslånet ville medføre en opsigelse af billånet."

o – o – o

Kendelse afsagt den 10. september 2002 i sag nr. 424/2001 (Grænseoverskridende betalingsoverførsel, fradrag af omkostninger til formidlende og modtagende pengeinstitut)

Den 8. november 2001 anmodede A en belgisk postbank B om overførsel af 500 DKK til klageren K's konto i pengeinstituttet P1.

Den 13. november 2001 modtog pengeinstituttet P2 beløbet fra B's engelske korrespondentbank C. P2 videregav samme dag 390 kr. til P1 efter fradrag af 110 DKK for ekspeditionen.

Den 14. november 2001 fremsendte P1 en meddelelse til K om modtagelsen af overførslen. Af meddelelsen fremgik, at P1 havde fratrasket 5 DKK i gebyr, således at der på K's konto var indsat 385 DKK. Det var anført, at alle gebyrer ifølge instruktion fra afsender skulle betales af beløbsmodtager. Endvidere var det oplyst, at gebyret på 110 DKK var fratrasket af afsenderbanken.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P1 og/eller P2 skulle stille K, som om der ikke var fradraget omkostninger i forbindelse med betalingsoverførslen.

P1 indsatte under sagens forberedelse 5 DKK på K's konto og nedlagde i øvrigt påstand om frifindelse. P2 nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P1's og P2's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ved A's ordre til B om overførsel af 500 DKK til K blev det ikke aftalt, at omkostningerne i forbindelse med overførslen helt eller delvist skulle afholdes af K. Det følger herefter af § 10, stk. 1 og 2, i lov nr. 237 af 21. april 1999 om grænseoverskridende pengeoverførsler, at hverken afsenders pengeinstitut (B), de formidlende pengeinstitutter (C og P2) eller modtagers pengeinstitut (P1) var berettiget til at foretage fradrag for omkostninger i det overførte beløb.

P1 har under sagen refunderet sit eget gebyr på 5 kr. for modtagelse af overførslen til kreditering på K's konto., og da P1 ikke hæfter for det af P2 opkrævede gebyr på 110 kr., tages klagen over for P1 ikke til følge.

P2's fradrag af omkostninger på 110 DKK i det overførte beløb i strid med den nævnte lovs § 10 medfører ifølge § 11, at B skal overføre 110 DKK til K, medmindre A kræver, at beløbet i stedet overføres til hende, og at B herefter eventuelt kan søge regres hos P2 eller C.

Sagen kan således ikke afgøres på grundlag af en klage over P2 indgivet af K som betalingsmodtager, men må rejses som et krav fra A som ordregiver mod B som ordremodtager i forbindelse med betalingsoverførslen. Klagen mod P2 kan derfor ikke tages til følge."

O – O – O

Kendelse afsagt den 4. juni 2002 i sag nr.
435/2001 (Anfordringsgaranti, spørgsmål om udbetaling)

Klageren K solgte i november 2001 sin ejendom til overtagelse 1. januar 2002.

Af salgssummen på 475.000 kr. skulle 30.000 kr. deponeres hos den medvirkende ejendomsmægler, mens restbeløbet på 445.000 kr. skulle deponeres ved skødets underskrift, dog senest 1. januar 2002. Deponeringen skulle ske hos K's advokat.

Den 15. november 2001 udstedte pengeinstituttet P på købers vegne en anfordringsgaranti på et beløb af indtil 445.000 kr. til sikkerhed for betaling af købesummen. Garantibegunstiget var advokat A, der repræsenterede K ved handlen.

Den 23. og 26. november 2001 underskrev køberen og K tillæg til købsaftalen, hvorefter køber fra den 23. samme måned fik fysisk ret over ejendommen på nærmere aftalte vilkår.

Den 26. november 2001 anmodede A P om udbetaling af 445.000 kr. P afslog at udbetale beløbet.

Den 27. december 2001 udbetalte P 445.000 kr. til købers advokat på betingelse af, at køber modtog endeligt anmærkningsfrit og tinglyst skøde.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende, at det var uberettiget at afslå anmodningen den 26. november 2001 om udbetaling af garantien, ligesom P skulle erstatte K's tab som følge af den manglende udbetaling.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Ankenævnet finder, at P i henhold til den udstedte garanti var forpligtet til at efterkomme advokat A's anmodning af 26. november 2001 om udbetaling af garantibeløb. Ankenævnet har ikke herved taget stilling til, om anmodningen var berettiget i forhold til køber eller til, om A ved at anmode om udbetaling har pådraget sig et erstatningsansvar over for P.

K's påstand om, at P skal anerkende, at det var uberettiget at afslå anmodningen den 26. november om udbetaling af garantien, tages herefter til følge.

Allerede fordi K ikke for Ankenævnet har godtgjort et tab som følge af den manglende udbetaling tages påstanden om erstatning ikke til følge."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 11. november 2002 i sag nr. 441/2001 (Spørgsmål om rettidig meddelelse ved bortkomst af kort på udlandsrejse, herunder betalingsmodtagers forhold ved misbrug)

Under et ophold i Barcelona i Spanien den 9.-11. august 2001 mistede klageren K sit VisaDankort tilknyttet K's konto i pengeinstitut P. Kortet blev herefter misbrugt ved tre transaktioner.

K oplyste, at han fredag den 10. august 2001 havde været i byen sammen med sine venner og var kommet tilbage til vandrehjemmet lidt efter midnat. Han gik senere ned for at hente nogle flasker vand, men opdagede da, at han ikke længere havde sin pung i sin lomme. Han løb tilbage for at ringe hjem for at få telefonnummeret til P med henblik på at spærre sit VisaDankort. Af oplysninger fra K's telefonselskab fremgik, at han den 11. august 2001 kl. 5.38 og 5.42 var i telefonisk kontakt med sin far i Danmark. Dette førte dog ikke til spærring af K's kort på dette tidspunkt.

K's VisaDankort blev misbrugt ved transaktioner foretaget den 11. august 2001 kl. henholdsvis 7.32, 9.46 og 10.23. Transaktionerne var omregnet til danske kroner på henholdsvis 361,42 kr., 338,83 kr. og 11.700,92 kr. Alle transaktionerne blev gennemført ved teleterminaler, dvs. ved anvendelse af kortet og falsk underskrift.

Kopi af notaerne var fremlagt under sagen.

Den 11. august 2001 kl. 10.43 blev K's VisaDankort spærret ved K's fars henvendelse til S, der på vegne P varetager administrationen af betalinger over for udlandet.

Den 25. oktober 2001 meddelte P K, at K's hæftelse for misbrugene udgjorde 8.000 kr. P hævdede samtidig beløbet på K's kassekredit.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P og S skulle betale 8.000 kr.

P og S nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3-2 tog Ankenævnet K's påstand til følge.

3 medlemmer udtalte:

"Efter § 11, stk. 4, nr. 1, i lov om visse betalingsmidler, hæfter brugeren (kortindehaveren) med op til 8.000 kr. for tab som følge af andres uberettigede anvendelse af betalingsmidlet, "når betalingsmidlet har været aflæst fysisk eller elektronisk, og den uberettigede i tilknytning hertil har anvendt en falsk underskrift, og udsteder godtgør ... at brugeren ... har undladt at underrette udsteder snarest muligt efter at have fået kendskab til, at betalingsmidlet er bortkommet".

Vi lægger til grund, at K den 11. august 2001 mellem kl. 05.00 og 05.38 blev opmærksom på, at han havde mistet sit VisaDankort, og at han umiddelbart efter telefonisk kontaktede sin far i Danmark, hvilket imidlertid først førte til spærring af kortet samme dag kl. 10.43. Vi finder, at K burde have været klar over, at kortet også uden for pengeinstitutternes åbningstid kan spærres ved henvendelse til PBS, og at K – hvis han havde været klar herover – kunne og burde have foranlediget, at kortet blev spærret i hvert fald forud for det andet og det tredje misbrug, som fandt sted den 11. august kl. 09.46 og 10.23. Som udgangspunkt hæfter K derfor med 8.000 kr. for tabet ved disse misbrug.

Det følger imidlertid af lovens § 11, stk. 8, 1. pkt., at kortudstederen uanset stk. 2-6 tillige hæfter, "hvis betalingsmodtager vidste eller burde vide, at der forelå uberettiget anvendelse af betalingsmidlet". Af "Visa International Operations Regulations" fremgår bl.a., at betalingsmodtageren skal sammenholde underskriften på notaen med underskriften på kortet og den pågældende persons udseende med et eventuelt fotografi på kortet. Vi finder, at underskrifterne på de fremlagte notaer afviger væsentligt fra K's underskrift på VisaDankortet. Hertil kommer, at det har formodningen for sig, at betalingsmodtagerne kunne have opdaget, at den pågældendes udseende ikke svarede til fotografiet på kortet, hvis behørig kontrol heraf var foretaget. På dette grundlag og idet bemærkes, at S ikke har indhentet udtalelse fra betalingsmodtagerne, finder vi det tilstrækkeligt sandsynliggjort, at betalingsmodtagerne burde have opdaget, at der forelå en uberettiget anvendelse af kortet. Vi stemmer herefter for at tage K's påstand til følge."

2 medlemmer udtalte:

"Vi er enige med flertallet i, at K kunne og burde have foranlediget kortet spærret i hvert fald forud for det andet og tredje misbrug den 11. august kl. 09.46 og 10.23. Denne forsømmelse må efter vores opfattelse føre til, at K hæfter med 8.000 kr. for tabet ved disse misbrug, jf. lovens §11, stk. 4, litra 1).

Med hensyn til anvendelsen af § 11, stk. 8, 1. pkt. finder vi det ikke bevist eller sandsynliggjort, at betalingsmodtageren vidste eller burde vide, at kortholder var uberettiget til at anvende kortet. En stillingtagen til dette spørgsmål ville forudsætte en yderligere bevisførelse, herunder i form af parts- og vidneforklaringer, som ikke kan ske for Ankenævnet, men i givet fald må finde sted for domstolene.

Vi bemærker endvidere, at bestemmelsen i § 11, stk. 4, litra 1) og i øvrigt også i § 11, stk. 3, litra 1) efter vores opfattelse må ses som en lovfæstet bekræftelse på det almindelige princip om tabsbegrænsningsforpligtelse. Vi mener ikke, at der er tilstrækkelige holdepunkter i forarbejderne til lovens § 11, stk. 8, 1. pkt., for at fastslå, at det på trods af bestemmelsens ordlyd kan have været lovgivers hensigt med bestemmelsen at fravige kortindehaverens almindelige forpligtelse til at begrænse tabet hos kortudsteder. Vi finder således ikke, at det almindelige princip om tabsbegrænsningsforpligtelse kan fortolkes anderledes end efter de udtrykkelige bestemmelser herom i lovens § 11, stk. 4, litra 1). Vi stemmer derfor for, at klagen ikke tages til følge.”

P og S har meddelt, at de ikke ønsker at være bundet af kendelsen, men samtidig oplyst at K har modtaget beløbet på 8.000 kr.

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 20. august 2002 i sag nr.
454/2001 (Udbetaling fra konto tilhørende dødsbo)

I september 1999 døde klageren K's mor A, der var kunde i pengeinstituttet P.

Boet efter A blev den 8. oktober 1999 overtaget til privat skifte af K og dennes søskende B og C. B gav samtidigt K skiftefuldmagt.

I maj 2000 blev boets faste ejendom, som udgjorde boets eneste større aktiv, solgt for kontant 1.650.000 kr.

I oktober 2000 gav C skiftefuldmagt til K.

Hos P var etableret en deponeringskonto i forbindelse med salget af ejendommen. Den 14. november 2000 opgjorde P provenuet ved salget til knapt 1,5 mio. kr., og samme dag blev beløbet fordelt ligeligt mellem arvingerne. Ifølge P skete fordelingen af provenuet ifølge instrukser fra B og C.

Den 22. juni 2001 blev boafgiften i boet beregnet til knap 200.000 kr., hvoraf boet var i stand til at udrede ca. 77.000 kr. K betalte sin andel af det resterende beløb, men da B og C ikke betalte deres andele, betalte K herefter også det resterende beløb på i alt 81.502,17 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 81.502,17 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

”P var i hvert fald ved afslutningen af bolighandlen bekendt med, at boet var udleveret til privat skifte til K samt B og C. Der kunne således alene disponeres over inde-

stående efter instruks fra K, som P bekendt havde skiftefuldmagt, eller fra de tre arvinger i forening.

Udbetalingen af provenuet af ejendomshandlen til K, B og C den 14. november 2000 skete på baggrund af B's og C's henvendelser til P herom, og uden at K's samtykke forelå.

Ankenævnet finder, at K ikke kan anses for efterfølgende at have givet samtykke til dispositionen. Det bemærkes herved, at det må lægges til grund, at K, umiddelbart efter at udbetalingen havde fundet sted, telefonisk gjorde indsigelser over for P, og at han undlod at forfølge sagen på dette tidspunkt i tillid til, at B og C frivilligt ville tilbagebetale et beløb svarende til deres andel af boafgiften.

Ankenævnet finder herefter, at K's påstand bør tages til følge."

P har meddelt, at P ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

o – o – o

Kendelse afsagt den 6. maj 2002 i sag nr.

21/2002 (Spørgsmål om rettidig meddelelse af tyveri af dankort fra klagers bolig)

Søndag den 26. august 2001 kl. 8.35 spærrede klageren K sit dankort, der var tilknyttet K's konto hos pengeinstituttet P. Kortet var inden spærringen blevet misbrugt ved fire hævnings i kontantautomater den 25. august 2001 henholdsvis kl. 18.49, 18.50 og 21.24 samt kl. 0.00. De to sidste hævnings var på tilsammen 5.100 kr.

P meddelte K, at K hæftede for hævningserne på i alt 5.100 kr. som følge af, at K havde undladt at spærre kortet rettidigt. P henviste til, at K i et "Afklaringsskema vedrørende misbrugt kundekort" havde oplyst, at K havde konstateret, at kortet var stjålet/bortkommet den 25. august 2001 kl. ca. 18/19.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende, at K alene hæftede for 1.200 kr. af misbruget.

P nedlagde påstand om frifindelse.

K anførte, at hun lørdag den 25. august 2001 gik og malede i den ene ende af sit hus, som var under ombygning, hvorfor en indtrængen i huset havde været mulig uden hendes vidende. Om aftenen havde hun opdaget, at hendes taske indeholdende kortet ikke var på sin sædvanlige plads, og hun var begyndt at lede i "ombygningsvirvaret". Da hun næste morgen ikke kunne finde tasken, følte hun sig foranlediget til at spærre kontoen, idet hun først på dette tidspunkt erkendte, at kortet muligvis kunne være stjålet.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Efter lov om visse betalingsmidler § 11, stk. 3, nr. 1., således som denne bestemmelse er fortolket i Ankenævnets praksis, jf. Ankenævnets kendelse af 3. juli 2001 i sag nr. 51/2001 og kendelse af 31. januar 2002 i sag nr. 355/2001, påhviler det indehaveren af et betalingskort at spærre dette snarest muligt efter at have fået kendskab til, at kortet er bortkommet.

Ankenævnet finder det efter det fremkomne ikke godtgjort, at K før den 26. august 2001 om morgenen indså, at tasken med Visa/Dankortet var bortkommet og ikke blot forlagt i hjemmet. K hæfter derfor alene med 1.200 kr. efter lovens §11, stk. 2."

o – o – o

Kendelse afsagt den 7. august 2002 i sag nr. 34/2002 (Spørgsmål om fremsendelse af kontoudskrift med overtræksmeddelelse berettigede til opkrævning af rykkergebyr)

Af en kontoudskrift fremsendt til klageren K den 20. november 2001 af pengeinstituttet P vedrørende K's løbende konto fremgik, at der som følge af transaktioner den 24. og 25. oktober 2001 var opstået et overtræk på 790,54 kr. Af kontoudskriften fremgik yderligere:

"De bedes bemærke, at Deres konto er i overtræk.

Ekspeditionsgebyr for denne meddelelse er trukket på Deres konto.

Vi beder Dem venligst indbetale beløbet, der fremgår af kontoudskriften, eller træffe aftale med os om afvikling.

Samtidig gør vi opmærksom på, at der beregnes forhøjet rente af overtrækket."

Den 20. november 2001 hævede P 100 kr. i rykkergebyr på K's konto; overtrækket blev inddækket den 27. november 2001.

Af sagen fremgik, at P i perioden 18. januar 2001 til 31. januar 2002 havde fremsendt kontoudskrift 18. januar, 8. marts, 20. marts, 17. maj, 19. august, 26. august, 28. september, 20. november og 31. december 2001 samt 31. januar 2002. Kontoudskrifterne frem til og med 26. august 2001 var nummereret 33-38; de efterfølgende var nummereret 1-4.

P oplyste, at der i forbindelse med P's sammenlægning med et andet pengeinstitut var sket ændring af P's edb-system i august 2001. Før systemkonverteringen blev kontoudskrifter sendt, når der var fyldt op med posteringer samt ved rentetilskrivning i marts. Efter systemkonverteringen blev udskrift sendt kvartalsvis.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre rykkergebyret opkrævet den 20. november 2001. K gjorde navnlig gældende, at kontoud-

skriften af 20. november 2001 ikke var en rykkerskrivelse, for hvilken P kunne beregne sig et gebyr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3-2 tog Ankenævnet P's påstand til følge:

3 medlemmer udtalte:

"Det må lægges til grund, at kontoudskriften pr. den 20. november 2001 ikke var en ordinær kontoudskrift, men blev fremsendt alene som følge af det overtræk, der var opstået i forbindelse med transaktionerne den 24. og 25. oktober 2001, og som ikke var blevet inddækket af klageren. Kontoudskriften indeholder de oplysninger og det påkrav om betaling, som normalt fremgår af en rykkerskrivelse. Vi finder derfor, at kontoudskriften må anses for en rykkerskrivelse, og at klagen ikke bør tages til følge."

To medlemmer udtalte.

"Vi finder, at kontoudskriften ikke kan anses for en rykkerskrivelse, grundet at kontoudskriften bærer betegnelsen "Udskrift nr. 2" og ikke eksplicit giver udtryk for, at kontoudskriften har funktion af en rykkerskrivelse. Vi finder derfor, at P ikke var berettiget til at opkræve et rykkergebyr, og at klagen bør tages til følge."

o – o – o

Kendelse afsagt den 14. maj 2002 i sag nr.

49/2002 (Gebyr for fremsendelse af indbetalingskort, hvor indbetaling skulle ske via PBS)

I juni 1999 ydede pengeinstituttet P klageren K en kreditramme på 10.000 kr., som skulle afvikles med 275 kr. månedligt fra den 1. januar 2000. Indbetalingen på kreditten skulle ske via PBS. Til kreditten var knyttet et kontokort, som kunne anvendes ved betalinger til virksomheder/forretninger, der havde indgået aftale herom med P.

Af indklagedes "Betingelser for anvendelse af privat kontokort" fremgik, at kontohaver månedlig ville modtage PBS-oversigt med oplysninger om tidspunkt for debiteringer og krediteringer mv. Vedrørende omkostninger, gebyrer rente mv. var det anført, at indklagede forbeholdt sig ret til at indføre gebyr for kontoordningen.

Til og med 1. april 2001 indgik K's betalinger på kreditten regelmæssigt via PBS.

K betalte ikke ydelsen pr. 1. maj 2001, hvorefter P rykkede den 10. maj s.m., ligesom P den 15. s.m. udskrev en månedsopgørelse til K inkl. indbetalingskort. Et gebyr på 25 kr. herfor blev hævet på kreditten.

I månederne juni, juli, august og september 2001 debiterede P 25 kr. for fremsendelse af indbetalingskort til K.

I november 2001 opsagde P kreditten.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P ikke kunne gøre yderligere krav gældende.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge. I Ankenævnets kendelse er anført:

"Ankenævnet finder, at der ikke er godtgjort omstændigheder, som kan medføre, at K ikke er forpligtet til at betale restgælden i henhold til sin kredit hos P.

.....

Selv om det i kreditaftalen er anført, at indbetaling af de månedlige afdrag skal ske via PBS, finder Ankenævnet, at der ikke i kreditaftalen og P's "Betingelser for anvendelse af Privatkontokort" er tilstrækkelig klar hjemmel for P's opkrævning af et gebyr på 25 kr. for fremsendelse af månedsopgørelse med indbetalingskort. P bør derfor tilbageføre 5 gebyrer hver på 25 kr. debiteret den 15. maj 2001, den 15. juni 2001, den 15. juli 2001, den 15. august 2001 og den 15. september 2001."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 5. november 2002 i sag nr.

94/2002 (Ikke saglig og rimelig begrundelse for afslag på klagerens ønske om overflytning af indlånskonti til anden afdeling)

I forbindelse med klagerne K1's og K2's skilsmisse skulle K1 overtage den fælles bolig og ønskede i denne forbindelse et obligationslån omlagt til et rentetilpasningslån. Pengeinstituttet P, hvor K1 og K2 var kunder afslog at lade et ejerpantebrev, der lå til sikkerhed for engagementet rykke for omprioriteringen.

K1 forsøgte i samme forbindelse at få engagementet overført til en anden af P's afdelinger og rettede henvendelse til to af P's afdelinger, der efter at have kontaktet kontoførende afdeling afslog at lade engagementet overføre.

K indbragte sagen for Ankenævnet bl.a. med påstand om, at indklagede skulle acceptere, at indlånskonti kunne overføres til en anden afdeling af P.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog påstanden til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet finder, at P ikke har anført en saglig og rimelig begrundelse for at modsætte sig K's ønske om, at deres indlånskonti overflyttes til en anden afdeling af P. K's påstand tages derfor til følge på dette punkt som nedenfor bestemt. [K skulle inden fire uger fremsætte ønske om overflytning]."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 23. december 2002 i sag nr. 97/2002 (Rådgivning ved tegning af livrente ved overførsel fra kapitalpensionsordning, spørgsmål om virkning for pensionstillæg mv.)

Klageren K, der var kunde i pengeinstituttet P, var født i 1934 og var barnløs og enke. K havde hos P en kapitalpensionskonto.

På et møde den 18. januar 2000 hos P blev K's økonomiske forhold drøftet, herunder spørgsmål om kapitalpensionsordningens overførsel til en livrente. P's medarbejder oplyste i denne forbindelse, at udbetalingerne fra livrenten kunne medføre reduktion af K's pensionstillæg til folkepensionen. Ifølge P vurderede medarbejderen, at størrelsen af reduktionen i de personlige tillæg var ubetydelige, hvilket også gjaldt en reduktion i nedslag af ejendomsværdiskatten. K anførte, at hun ved mødet gav udtryk for, at ændring til livrente ville blive modregnet i hendes folkepension, og at hun ville miste eventuelle personlige tillæg. Dette benægtede rådgiveren, som også gav udtryk for, at det var tid at hæve kapitalpensionen, da det ikke var sikkert, at dens gode forrentning fortsatte. Der blev lavet hurtige udregninger på kladdepapir, men ikke en gennemarbejdet udregning, som hun kunne tage med hjem til gennemsyn.

Den 26. januar 2000 underskrev K anmodning om tegning af en livrente med et indskud på 460.000 kr. i et forsikringsselskab, der var koncernforbundet med P. De årlige udbetalinger skulle påbegyndes 1. juli 2000.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at hun ønskede "det indestående beløb på min livrente udbetalt".

P nedlagde påstand om frifindelse mod betaling af 4.000 kr.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet lægger til grund, at K på mødet den 18. januar 2000 ikke modtog tilstrækkelige oplysninger om den fuldstændige økonomiske virkning af at lade kapitalpensionen overføre til en livrente, herunder navnlig betydningen for og størrelsen af klagerens pensionstillæg, ejendomsværdiskat med videre. Dette anses for en fejl fra P's side, og Ankenævnet finder derfor, at P har udvist en adfærd, der statuerer et ansvarsgrundlag.

Det findes ikke dokumenteret, at K har lidt et tab ud over de af P tilbudte 4.000 kr."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 10. september 2002 i sag nr.
109/2002 (Debitering af hævetransaktioner trods påstået manglende udbetaling)

Klageren K havde et af selskabet S udstedt Eurocard.

Henholdsvis den 24. og 29. november 2001 anvendte K kortet i en udendørs kontantautomat i samme pengeinstitutafdeling. Ved begge transaktioner registrerede S hævning af 3.000 kr.

K anførte, at terminalens skærm ved begge hævetransaktioner havde vist, at maksimum var overskredet, og at han ikke fik noget beløb udbetalt.

Den 8. december benyttede K på ny den pågældende kontantautomat, og S registrerede en hævning på 3.000 kr.

K anførte, at terminalens skærm viste, at maksimum var overskredet.

Ved faktura af 18. december 2001 afkrævede S K for tre hævningsgebyrer à 3.000 kr. foretaget 24. og 29. november samt 8. december 2001 med tillæg af tre hævegebyrer på hver 60 kr. Den 27. december 2001 protesterede K over for S og anførte, at han ikke havde modtaget beløb ved de tre hævetransaktioner. S tilbagesendte herefter foreløbigt beløbet på 9.000 kr.

Ved skrivelse af 18. februar 2002 meddelte S, at S på ny havde hævet to gange 3.000 kr. fra K's konto, da man havde modtaget kopi af journalrullen fra hævningerne den 24. november og 8. december 2001, hvoraf fremgik, at beløbene var udbetalt.

Efter at K den 5. marts 2002 havde klaget til Ankenævnet rykkede S ved skrivelse af 9. april 2002 K for inddækning af saldoen på K's konto. S anførte, at såfremt betalingen ikke skete inden fire dage, ville S overgive sagen til retslig inkasso samt foretage anmeldelse til RKI Kredit Information "i henhold til gældende regler". S havde samtidig et rykkergebyr på 100 kr. K indbetalte herefter under protest beløbet til S.

K nedlagde for Ankenævnet påstand om, at P skulle tilbagebetale to gange 3.000 kr. med tillæg af hævegebyr.

S nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"S har erkendt, at K's oprindelige indsigelse om ikke at have fået de tre beløb på hver 3.000 kr. udbetalt var korrekt for så vidt angår transaktionen den 29. november 2001. S har ikke oplyst, hvorledes det for så vidt angår denne transaktion kunne forekomme, at beløbet på 3.000 kr. blev registreret som udbetalt og debiteret K's konto, selv om udbetaling ikke havde fundet sted. På denne baggrund og efter det i øvrigt foreliggende finder Ankenævnet, at en stillingtagen til klagen, der angår transaktionerne den 24. november 2001 og den 8. december 2001, ville forudsætte en bevisførelse, som ikke kan ske for Ankenævnet, men i givet fald må finde sted for domstolene. An-

kenævnet finder imidlertid, at der foreligger sådanne særlige omstændigheder, at S foreløbig bør tilbageføre det omtvistede beløb på i alt 6.120 kr. til K's konto.

Ankenævnet finder, at S handlede i strid med god pengeinstitutsskik ved efter sagens indbringelse for nævnet at true K med at overgive sagen til inkasso og at foretage indberetning til RKI Kredit Information. Det opkrævede rykkergebyr på 100 kr. bør derfor tilbagebetales."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 10. september 2002 i sag nr.
125/2002 (Tilbagekaldelse af honoreret check)

Klageren K, der var kunstmaler, solgte nogle malerier via galleriet A. A udstedte den 29. august 2001 en check på 42.150 kr. til K. Checken blev trukket på A's konto i pengeinstituttet P's N afdeling.

Henholdsvis den 31. august og 3. september 2001 forsøgte K forgæves at indløse checken hos P, hvor K også var kunde. Afvisningen skyldtes manglende dækning på A's konto.

Den 7. september 2001 blev der overført 42.150 kr. fra A's konto til K's konto.

Den 16. november 2001 indløste P's R afdeling på K's anmodning checken på 42.150 kr.

Den 12. februar 2002 meddelte P K, at der på K's konto var hævet 42.150 kr. vedrørende "afvist check fra 16.11" som følge af, at "checken er blevet tilbagekaldt af udsteder, indløsningsfristen var overskredet".

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 42.150 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"En check kan ikke tilbagekaldes, efter at den er honoreret af trassatbanken. Dette gælder, selv om checken først er honoreret efter forevisningsfristens udløb, jf. herved checklovens § 32, stk. 2.

I det foreliggende tilfælde blev den omhandlende check på 42.150 kr. honoreret af P som trassatbank, efter at den var indløst af K den 16. november 2001. P var herefter ikke berettiget til den 12. februar 2002 at efterkomme checkudstederens anmodning om tilbagekaldelse af checken ved at tilbageføre beløbet fra K's konto til checkudstederens konto. Klagen tages herefter til følge, hvorved bemærkes, at beløbet findes at burde forrentes som nedenfor bestemt. [Rente efter rente fra klagens indgivelse].

Det bemærkes, at Ankenævnet ikke har taget stilling til, om K i forhold til checkudstederen endeligt er berettiget til checkbeløbet."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 23. december 2002 i sag nr.

188/2002 (Modregning, afmelding af PBS-betaling tilknyttet budgetkonto uanset overførsel af beløb til kontoen. Spørgsmål om modregning i feriepenge)

Den 5. og 8. april 2002 indgik der på klageren K's lønkonto i pengeinstituttet P feriepengebeløb på i alt 6.992 kr. for såvel K som K's samlever. Den 11. april 2002 overførte P 4.000 kr. fra lønkontoen til K's budgetkonto, der forinden overførslen var overtrukket med ca. 11.000 kr. P orienterede K om overførslen.

Den 30. april 2002 indgik K's løn på lønkontoen med 9.623 kr. 1. maj 2002 overførte P 7.200 kr. fra lønkontoen til budgetkontoen svarende til, hvad der månedligt hidtil var overført til budgetkontoen. Lønkontoens saldo var herefter 57,65 kr. (positiv), mens budgetkontoens saldo var 725,62 kr. (negativ).

P anførte, at man den 2. maj 2002 meddelte K, at PBS-betalingerne var slettet, hvilket blev bestridt af K.

Ved skrivelse af 7. maj 2002 blev K af sin udlejer rykket for manglende huslejebetaling på 4.050 kr. for maj måned. Den 7. maj 2002 indbetalte K's mormor ca. 20.000 kr. til P med anmodning om opgørelse af K's engagement. P opgjorde engagementet og udbetalte herefter 5.258,34 kr. til K.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende, at det havde været uberettiget at overføre 4.000 kr. den 11. april 2002 fra lønkontoen til budgetkontoen samt at undlade at betale faste udgifter på budgetkontoen primo maj 2002 for det fra lønkontoen overførte beløb på 7.200 kr.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Den 11. april 2002 overførte P 4.000 kr. fra K's lønkonto til nedbringelsen af overtrækket på K's budgetkonto, som inden overførslen udgjorde 11.321,37 kr. Lønkontoens indestående var inden overførslen 9.632,58 kr., hvoraf 6.992 kr. kunne henføres til feriepengebeløb indsat den 5. og 8. samme måned.

Ankenævnet bemærker, at P alene var berettiget til at overføre de 4.000 kr. under hensyntagen til, at der herved levnedes K og dennes husstand tilstrækkelige midler til almindelige leveomkostninger, jf. P's almindelige forretningsbetingelser punkt 9 og princippet i retsplejelovens § 509 om trangsbeneficiet.

Denne vurdering skal også omfatte almindelige leveomkostninger i en forestående ferieperiode med ingen eller nedsat lønudbetaling.

K har i denne sag ikke været i stand til at efterkomme Ankenævnets opfordring til at dokumentere, hvor meget lønnen måtte være reduceret med som følge af afholdelse af ferie, ligesom der ikke er fremlagt feriekort eller lignende.

På denne baggrund finder Ankenævnet ikke grundlag for at tilsidesætte overførslen af de 4.000 kr. som uberettiget.

Efter at K's løn var indgået på lønkontoen den 30. april 2002, overførte P den 1. maj 2002 det sædvanlige overførselsbeløb på 7.200 kr. til budgetkontoen. Dette var for så vidt berettiget, men som følge af at P afmeldte K's PBS-betalinger, herunder betaling af husleje, var K på grund af budgetkontoens overtræk afskåret fra at råde over beløbet på 7.200 kr. P opnåede herved modregning for så vidt angår 7.200 kr. af budgetkontoens overtræk.

Ankenævnet finder, at det var uberettiget, at P under de anførte omstændigheder undlod at betale faste udgifter på K's budgetkonto primo maj 2002."

o – o – o

Kendelse afsagt den 20. november 2002 i sag nr. 202/2002 (Spørgsmål om forældelse/opgørelse af gæld på lån og budgetkonto overgivet til inkasso; dokumentationskrav)

Klageren K's ægtefælle A døde i december 2000. K overtog boet efter A til privat skifte som enearving.

Pengeinstituttet P havde i 1979 ydet A et lån, som den 20. december 1985 var blevet forhøjet til 35.000 kr. Lånet skulle afvikles med en månedlig ydelse på 1.000 kr. A havde endvidere en budgetkonto og en selvpensioneringskonto hos P.

Den 25. august 1988 standsede P den automatiske rentetilskrivning pr. 31. marts 1987. I juni 1987 overgik engagementet til inkasso. I august 1988 blev sagen af P's advokat afregnet som uerholdelig.

Af kontoudskrifter fremgik, at lånets saldo pr. 30. december 1988 var 31.167,65 kr., mens budgetkontoens saldo var 23.512,26 kr.

Efter A's død foretog P modregning i A's selvpensioneringskonto, hvorpå indestod 7.569,70 kr.

Den 18. januar 2001 opgjorde P over for A's bo sit tilgodehavende svarende til saldoen på lånet og budgetkontoen på i alt 54.680 kr. tillagt fem års rente 60.918,41 kr. og med fradrag af 7.569,70 kr. fra selvpensioneringskontoen.

I august 2001 udtog P stævning mod K og boet efter A med påstand om betaling af 108.028,71 kr. K og boet nedlagde påstand om frifindelse mod betaling af 27.430,30 kr. Retssagen blev udsat på forelæggelse for Ankenævnet. For Ankenævnet nedlagde K påstand om, at P skulle frafalde eller nedsætte sit krav.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand delvis til følge:

"Hovedstolen ifølge lånet og budgetkontoen er alene omfattet af den 20-årige forældelse eller Danske Lovs 5-14-4, medens renter af gælden er omfattet af den 5-årige forældelse efter forældelsesloven af 1908.

Det må lægges til grund, at rentetilskrivningen på såvel lånet som budgetkontoen blev standset den 31. marts 1987, og at restgælden pr. denne dato var henholdsvis 29.923,65 kr. og 23.516,21 kr.

Det må antages, at restgælden 29.923,65 kr. på lånet indeholder renter, som nu er forældede, men P har ikke kunnet fremlægge dokumentation for størrelsen af restgælden eksklusive rente. Ankenævnet finder, at P må bære risikoen for, at det herefter ikke er muligt at foretage en korrekt opgørelse af den aktuelle restgæld, og at konsekvensen heraf bør være, at der ved opgørelsen tages udgangspunkt i en hovedstol, som svarer til det beløb, restgælden på lånet ville have udgjort, såfremt lånet var blevet afviklet i henhold til aftalen frem til den 31. marts 1987. Denne beregnede hovedstol kan kræves forrentet fra den 18. januar 1996 (5 år forud for anmeldelsen i boet). Endvidere skal der – også ved renteberegningen – tages hensyn til indbetalingen af beløbet på 7.569,70 kr. i forbindelse med den foretagne modregning i selv-pensioneringskontoen. Endelig kan P kræve betaling af beløbet på 1.934 kr. i advokatombudsninger, hvilket beløb imidlertid ikke kan kræves forrentet.

Der er ikke grundlag for at antage, at nogen del af gælden i henhold til budgetkontoen er forældet efter Danske Lovs 5-14-4, idet den 20-årige forældelse efter denne bestemmelse er afbrudt bl.a. i forbindelse med overgivelsen til inkasso i juni 1987. Det må imidlertid antages, at gælden pr. 31. marts 1987 på 23.516,21 kr. omfatter renter, der nu er forældet."

Tre medlemmer udtalte herefter:

"Vi finder, at det må anses for usandsynligt, at budgetkontoen var overtrukket i december 1985, da P bevilgede en forhøjelse af lånet. På denne baggrund finder vi, at gælden eksklusive renter skønsmæssigt kan ansættes til 20.000 kr. Også dette beløb kan kræves forrentet fra den 18. januar 1996."

To medlemmer udtalte:

"Vi finder, at P må bære risikoen for, at det ikke er muligt at foretage en korrekt opgørelse af gælden på budgetkontoen, og at P som følge heraf bør frafalde kravet i henhold til denne."

Kendelse afsagt den 22. oktober 2002 i sag nr.
208/2002 (Klage med påstand om godtgørelse af ikke økonomisk skade afvist)

Klageren K blev i slutningen af 1990'erne skilt, i hvilken forbindelse pengeinstituttet P, hvor K var kunde, slettede K's tidligere ægtefælle H's fuldmagt til at disponere på K's konto hos P. Ved en fejl blev H's adgang til at se bevægelser på K's konto ikke slettet.

I april 2002 gjorde H P opmærksom på muligheden for at se bevægelserne på K's konto.

K anførte, at H i maj 2002 oplyste over for ham, at hun havde haft adgang til at se kontobevægelser. K fremsatte herefter krav om betaling af 5.000 kr. som følge af, at hans rettigheder måtte anses for krænket. P afviste kravet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 5.000 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet afviste at behandle sagen med følgende bemærkninger:

"Uanset at K's påstand angår betaling af et beløb på 5.000 kr., er den foreliggende tvist ikke en formueretlig tvist, idet K's krav må anses for krav om godtgørelse som følge af ikke økonomisk skade.

Da klagen således ikke angår en formueretlig tvist, falder den uden for Ankenævnets kompetence, hvorfor Ankenævnet afviser sagen."

o – o – o

Kendelse afsagt den 22. oktober 2002 i sag nr.
218/2002 (Indfrielse af kaution ved hævnning på kautionists ikke fuldt udnyttede kassekredit)

Klagerens K's ægtefælle M overdrog i 1994 en fast ejendom til K. I samme forbindelse ydede pengeinstituttet P en kassekredit på 30.000 kr., for hvilken K kautionerede. P modtog samtidig pant i K's ejendom.

I februar 2000 blev M's bo taget under konkursbehandling. P anmeldte et krav på ca. 8.500 kr. i henhold til kassekreditten.

M rettede i juni 2001 henvendelse til P med oplysning om, at han forventede at kunne opnå en akkord, og at K's ejendom skulle sælges i denne forbindelse. P anførte, at det blev aftalt, at P skulle frigive et ejerpantebrev i ejendommen ved samtidig indfrielse af P's krav i henhold til kassekreditten for nu ca. 10.000 kr., som måtte hæves på K's konto hos P. Den 29. juni 2001 hævede P herefter 10.108,63 kr. på K's kassekredit hos P; saldo efter hævnningen var 26.691,24 kr. (negativ). Kredittens maksimum var 50.000 kr.

I februar 2002 rettede K henvendelse til P med henblik på vurdering af sin økonomiske mulighed for køb af en ejerlejlighed som følge af K's og M's separation/skilsmissе.

K indbragte i maj 2002 sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre hævnningen på 10.108,63 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"K underskrev i november 1994 som selvskyldnerkautionist for M's forpligtelser ifølge M's kassekredit hos P. Efter at M's bo var taget under konkursbehandling i februar 2000, var P berettiget til at gøre krav i henhold til kassekreditten gældende over for K.

Det kan ikke anses for godtgjort, at K i juni 2001 gav P ubetinget tilladelse til at hæve beløbet til indfrielse af M's kassekredit på K's egen kassekredit hos P, og en uudnyttet trækningsret inden for en tilsagt kredit er ikke et aktiv, som kan gøres til genstand for modregning.

Ankenævnet finder ikke, at K har udvist en adfærd, som kunne give P grundlag for at antage, at K ikke ville påberåbe sig, at debiteringen var uberettiget.

Klagen tages derfor til følge, som nedenfor bestemt."[Indsætning af beløbet med valør 29. juni 2001]

o – o – o

Kendelse afsagt den 12. december 2002 i sag nr. 328/2002 (Ubegrænset hæftelse for misbrug af hævekort overladt sammen med pinkode til tredjemand)

Klageren K, der var født i januar 1984, overlod i begyndelsen af april 2002 sit hævekort med pinkode til sine to venner V1 og V2. K gav dem lov til at hæve på sin lønkonto, hvortil hævekortet var knyttet. Foruden lønkontoen havde K en såkaldt obligationskonto hos P.

K anførte, at han i midten af april 2002 ønskede hævekortet tilbage, men at V1 og V2 påstod, at kortet var blevet væk. K nævnte, at han ville spærre kortet, hvortil V1 og V2 oplyste, at de nok skulle finde kortet i deres eget rod.

I tidsrummet 8. april til 28. maj 2002 blev der ved uberettigede hævnninger foretaget tre kontantudbetalinger på i alt 11.500 kr. fra K's obligationskonto. Beløbene blev godtgjort af P den 31. juli 2002. I perioden 19. april til 27. maj 2002 blev der overført tre beløb på i alt 10.000 kr. til K's lønkonto.

Fra K's lønkonto blev der i perioden 19. april til 25. juni 2002 ved uberettigede hævn timer foretaget fire kontante udbetalinger på i alt 6.190 kr. P godtgjorde K dette beløb den 31. juli 2002. I perioden 22. april til og med 12. juli 2002 blev der ved 35 hævetransaktioner i P's hæveautomater og ved anvendelse af K's hævekort og korrekt kode hævet i alt 50.100 kr.

Den 18. juli 2002 underskrev K's P's afklaringsskema vedrørende det misbrugte hævekort.

I august 2002 meddelte P, at man fandt, at K hæftede for misbruget på 50.100 kr. efter § 11, stk. 6, i lov om visse betalingsmidler, da K havde oplyst koden til dem, der have foretaget den uberettigede anvendelse, og at dette var sket under omstændigheder, hvor K måtte indse eller burde have indset, at der var risiko for misbrug.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre de beløb, der var hævet i automat.

Under sagens forberedelse godtgjorde P yderligere 4.000 kr. af de i alt 10.000 kr. som var blevet overført fra obligationskontoen til lønkontoen samt 130 kr. vedrørende dekortbeløb hævet på obligationskontoen som følge af overførslerne/hævningerne fra denne. P nedlagde i øvrigt påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3-2 tog Ankenævnet P's påstand til følge.

Tre medlemmer udtalte:

"K udlånte i begyndelsen af april 2002 sit hævekort til to venner og oplyste den til kortet hørende PIN-kode til dem. Efter det oplyste var formålet, at de to venner efter aftale med K skulle hæve penge på kortet til spil. Vi finder, at K under disse omstændigheder burde have indset, at der var risiko for, at de to venner ville misbruge kortet. Vi finder ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at P's medarbejdere i de tilfælde, hvor der ved henvendelse til kassen og under anvendelse af falsk underskrift blev foretaget kontante hævn timer eller overførsler fra K's obligationskonto eller kontante hævn timer fra hans lønkonto, burde have opdaget misbruget og standset dette.

Efter det anførte hæfter K efter § 11, stk. 6, i lov om visse betalingsmidler ubegrænset for det misbrug, som skete ved hævn timer i pengeautomater under anvendelse af hævekortet og den hertil hørende PIN-kode. Vi stemmer derfor for ikke at tage klagen til følge.

Det bemærkes, at P har godtgjort K tabet ved de misbrug, som skete ved hævn timer eller overførsler ved kassen under anvendelse af falsk underskrift, herunder yderligere 4.000 kr. under sagens forberedelse."

To medlemmer udtalte:

"Vi finder ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at K indså eller burde have indset, at der var risiko for, at de to venner ville misbruge kortet.

Vi finder, at K burde have spærret kortet, da han i midten eller slutningen af april 2002 af de to venner fik oplyst, at kortet var blevet væk, og at K fik yderligere anledning til at spærre kortet, da han i midten af maj 2002 modtog et kontoudtog vedrørende obligationskontoen, hvoraf flere uberettigede hævnninger og overførsler fremgik. Den omstændighed, at det kan bebrejdes K, at han ikke efterfølgende spærrede kortet, kan imidlertid ikke føre til, at K i medfør af § 11, stk. 6, i lov om visse betalingsmidler hæfter ubegrænset for tabet ved de uberettigede hævnninger, der er foretaget i pengeautomater under anvendelse af kort og PIN-kode. For dette tab hæfter K herefter alene med 8.000 kr. jf. lovens § 11, stk. 3, nr. 1 og 2. Vi stemmer derfor for at tilpligte P at anerkende, at K alene hæfter med dette beløb."

0 – 0 – 0

VEDTÆGTER
FOR
PENGEINSTITUTANKENÆVNET

§ 1

Pengeinstitutankenævnet er oprettet af Den Danske Bankforening, Danmarks Sparekasseforening, Sammenslutningen Danske Andelskasser og Forbrugerrådet.

§ 2

Stk. 1. Ankenævnet behandler klager over danske pengeinstitutter og deres herværende datterselskaber. Klager over grønlandske og færøske pengeinstitutter er ikke omfattet af Ankenævnets kompetence. Ankenævnet behandler endvidere klager over danske filialer af udenlandske pengeinstitutter, herunder grønlandske og færøske. (De nævnte institutter og selskaber er i det følgende dækket af ordet "pengeinstitutter").

Stk. 2. Ankenævnet behandler klager vedrørende private kundeforhold. Klager fra erhvervsdrivende kan behandles, såfremt klagen ikke adskiller sig væsentligt fra en klage vedrørende et privat kundeforhold.

Stk. 3. Klager fra erhvervsdrivende falder i øvrigt udenfor Ankenævnets kompetence.

§ 3

Stk. 1. En klage kan angå samtlige omstændigheder i retsforholdet mellem parterne, herunder også omstændigheder, der er opstået inden et egentligt kundeforhold etableres.

Stk. 2. Det er en betingelse for behandling af en klage, at klageren forgæves ved henvendelse har søgt at opnå en tilfredsstillende ordning med pengeinstituttet. Ankenævnet kan indlede behandling af en klagesag, såfremt pengeinstituttet har afvist klagen, eller der ikke forinden 5 uger fra modtagelsen af en klage er opnået forlig med klageren.

§ 4

Stk. 1. Uden for Ankenævnets kompetence falder sager, hvis behandling i henhold til lovgivningen er henlagt til offentlige myndigheder eller andre anke- eller klagenævn.

Stk. 2. Afviser Ankenævnet i medfør af stk. 1 at behandle en klage, skal det oplyse klageren om den relevante myndighed eller det relevante anke- eller klagenævn.

§ 5

Stk. 1. Ankenævnet kan ikke behandle sager, som er afgjort ved endelig dom, gyldig bindende voldgift eller retsforlig eller sager, der kan forventes afgjort i forbindelse med en straffesag. En voldgiftskendelse er kun bindende, såfremt klageren forinden voldgiftssagen er blevet orienteret om muligheden for ankenævnsbehandling.

Stk. 2. Så længe en sag verserer for Ankenævnet, kan klagesagens parter ikke anlægge sag ved domstolene eller voldgiftsret om de af klagen omfattede spørgsmål.

§ 6

Er det utvivlsomt, at sagen ikke kan behandles af Ankenævnet i henhold til §§ 2-5, giver sekretariatet klageren meddelelse herom og begrundet overfor klageren denne afgørelse. Klageren gøres samtidig opmærksom på, at afgørelsen vil kunne indbringes for Ankenævnet, hvilket sker ved sekretariatets foranstaltning, såfremt klageren fremsætter ønske herom.

§ 7

Stk. 1. Ankenævnet kan afvise sager, som på grund af deres principielle juridiske karakter, usikkerheden om bedømmelsen af de fremkomne faktiske oplysninger eller af andre særlige grunde findes uegnede til behandling i Ankenævnet.

Stk. 2. En afvisning i henhold til stk. 1 skal ledsages af oplysning om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, om retshjælp, fri proces eller dækning af sagsomkostninger gennem eventuel retshjælpsforsikring.

§ 8

Stk. 1. Klager indgives skriftligt til Ankenævnets sekretariat. Ankenævnet kan foreskrive, at der benyttes en særlig blanket. Sekretariatet har i øvrigt til opgave at besvare skriftlige, telefoniske eller personlige henvendelser til Ankenævnet samt at forberede klagesagerne til Ankenævnet. Sekretariatet drager omsorg for sagens oplysning. Klageren skal i forbindelse med klagens indgivelse til Ankenævnet give samtykke til, at

pengeinstituttet uanset tavshedspligt kan afgive oplysninger til Ankenævnet til brug for sagens behandling.

Stk. 2. Efter modtagelsen af klagen sender sekretariatet med anmodning om en udtalelse det pågældende pengeinstituts direktion en genpart af det modtagne materiale med undtagelse af det, som utvivlsomt er direktionen bekendt. Sekretariatet drager i øvrigt omsorg for, at hver af parterne får kendskab til oplysninger fra modparten, som må anses at have betydning for sagens afgørelse, og til sagkyndige erklæringer eller udtalelser indhentet til brug for ankenævnsbehandlingen.

Stk. 3. Hvis pengeinstituttet ikke inden 5 uger efter modtagelsen har fremsendt en udtalelse til Ankenævnet, kan sagen behandles på grundlag af klagerens materiale, medmindre sekretariatet på pengeinstituttets anmodning har forlænget fristen.

Stk. 4. Klageren kan til enhver tid tilbagekalde sin klage. Ankenævnsbehandlingen bortfalder ligeledes, hvis pengeinstituttet under sagens behandling opfylder klagerens krav, eller der indgås forlig mellem parterne.

§ 9

Stk. 1. Ankenævnet kan i særlige tilfælde efter en parts anmodning eller af egen drift indkalde parterne til mundtlig forhandling. Såfremt klageren uden oplyst lovligt forfald udebliver fra en sådan forhandling eller undlader at fremkomme med de af Ankenævnet ønskede oplysninger, kan Ankenævnet afvise klagen eller behandle den på det foreliggende grundlag. Hvis pengeinstituttet udebliver eller undlader at fremkomme med de af Ankenævnet ønskede oplysninger, kan sagen ligeledes behandles på det foreliggende grundlag.

Stk. 2. Ankenævnet kan på begæring af en part eller af egen drift indhente sagkyndige erklæringer eller udtalelser.

§ 10

Stk. 1. Ankenævnets kendelser skal sendes til sagens parter inden 10 dage efter afsigelsen. Der gives normalt en frist på 4 uger til opfyldelse af kendelsen. Klageren orienteres samtidig om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, om retshjælp, fri proces eller dækning af sagsomkostninger gennem eventuel retshjælpsforsikring.

Stk. 2. Ankenævnets kendelser offentliggøres på Internettet og sendes endvidere til Finanstilsynet og Forbrugerklagenævnet, i alle tilfælde uden angivelse af klagers og eventuelle tredjemænds identitet. Ankenævnet kan i forbindelse med en sags afgørelse bestemme, at også pengeinstituttets identitet skal tilbageholdes, såfremt særlige forhold taler herfor. Ankenævnet kan i øvrigt fastsætte nærmere regler for offentliggørelsen.

Stk. 3. Ankenævnet udarbejder en årsberetning, der tilsendes Finanstilsynet og Forbrugerklagenævnet. Ved Ankenævnets omtale af kendelser anonymiseres disse i det i stk. 2 angivne omfang.

Stk. 4. Ankenævnets medlemmer, Forbrugerklagenævnet og sekretariatets medarbejdere har med undtagelse af oplysninger, der er offentligt tilgængelige, tavshedspligt om, hvad der fremkommer under ankenævnsbehandlingen.

§ 11

Stk. 1. Når Ankenævnet har truffet afgørelse i en klagesag, kan sagen af enhver af parterne - af pengeinstituttet dog med den i stk. 2 angivne begrænsning - indbringes for domstolene.

Stk. 2. Et pengeinstitut kan tilslutte sig Ankenævnet med den virkning, at det er bundet af Ankenævnets kendelser, medmindre det inden 4 uger efter Ankenævnets afsendelse af den enkelte kendelse skriftligt meddeler Ankenævnet, at det ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

Stk. 3. Et pengeinstitut, der har tilsluttet sig Ankenævnet i henhold til stk. 2, kan ved skriftlig opsigelse til Ankenævnets sekretariat udtræde heraf med et varsel på 6 måneder til et kalenderårs udløb.

§ 12

Stk. 1. Finansrådet og Forbrugerrådet udpeger et af organisationerne nærmere fastsat antal ankenævnsmedlemmer. Organisationerne udpeger herudover formanden og op til to næstformænd, der alle skal opfylde betingelserne for udnævnelse til landsdommer.

Stk. 2. Hvad der i disse vedtægter bestemmes om formanden og dennes kompetence finder tilsvarende anvendelse på næstformanden for så vidt angår de sager, i hvis behandling denne skal deltage, deltager eller har deltaget.

Stk. 3. Ankenævnets medlemmer udpeges for en 3-årig periode. Medlemmerne fratræder deres hverv med udgangen af det år, hvori de fylder 70 år.

Stk. 4. Organisationerne fastsætter Ankenævnets forretningsorden. Bestemmelsen i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Til Ankenævnet tilknyttes et sekretariat. Organisationerne ansætter sekretariatschefen.

§ 13

Stk. 1. Ved Ankenævnets behandling af den enkelte klagesag deltager formanden eller en næstformand og fire af de i § 12, stk. 1, nævnte medlemmer, således at forbrugerinteresser og pengeinstitutinteresser er ligeligt repræsenteret. Ankenævnet er beslutningsdygtigt, når der er mødt mindst én forbrugerrepræsentant og mindst én pengeinstitutrepræsentant, uden at der herved ændres på antallet af stemmer, dvs. to forbrugerstemmer og to pengeinstitutstemmer.

Stk. 2. Ankenævnets kendelser skal være skriftlige. Kendelserne skal være ledsaget af en begrundelse og skal underskrives af formanden. Hvis en afgørelse beror på en flertalsbeslutning, skal dette på mindretallets begæring anføres i afgørelsen, og mindretallet kan i kendelsen begrunde sin stilling.

Stk. 3. En repræsentant fra Forbrugerklagenævnet skal til enhver tid have adgang til uden stemmeret at deltage i møderne.

§ 14

Stk. 1. Ingen må deltage i behandlingen af en sag, når

1. den pågældende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
2. den pågældendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linje eller sidelinje så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse, eller
3. der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om den pågældendes fuldstændige upartiskhed.

Stk. 2. Den, for hvis vedkommende noget af de i stk. 1 nævnte forhold foreligger, skal omgående underrette Ankenævnets formand herom.

Stk. 3. Ankenævnets formand træffer beslutning om, hvorvidt en person som følge af bestemmelsen i stk. 1 ikke kan deltage i behandlingen af en sag.

§ 15

Formanden for Ankenævnet kan beslutte, at en sag, hvori Ankenævnet har truffet afgørelse, skal genoptages, hvis særlige grunde taler herfor, herunder navnlig i tilfælde af

1. lovligt forfald hos en part, som ikke har ytret sig i sagen, eller

2. nye oplysninger, som - hvis de havde foreligget under ankenævnsbehandlingen - må antages at ville have medført et andet udfald af sagen.

§ 16

Stk. 1. Ingen af parterne betaler omkostninger i forbindelse med klagesagens behandling til den anden part. Samtlige omkostninger ved ankenævnsbehandlingen, herunder udgifter til de af Ankenævnet i medfør af § 9, stk. 2, indhentede erklæringer eller udtalelser, afholdes af Ankenævnet. Klageren skal dog altid betale et gebyr på 100 kr., som tilbagebetales, hvis klagen afvises af Ankenævnet, tilbagekaldes eller bortfalder, jf. § 8, stk. 4, eller hvis klageren får helt eller delvis medhold.

Stk. 2. Ankenævnet kan ved mundtlig forhandling efter § 9, stk. 1, godtgøre klagerens rejseudgifter m.v., når særlige grunde taler derfor.

§ 17

Finansrådet fastsætter regler for Ankenævnets finansiering, budget, revision og regnskab m.v.

§ 18

Ændring af vedtægter med tilhørende protokollat sker ved aftale mellem Finansrådet og Forbrugerrådet og skal godkendes af Forbrugerklagenævnet.

§ 19

Disse vedtægter med tilhørende protokollat, der er godkendt af Forbrugerklagenævnet, træder i kraft den 1. januar 1989.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Foranstående vedtægter indeholder ændringer pr. 10. april 2002.